

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks
Nachfolger; Anton Oppeliks, J.
Danneberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas. Suc-
ursale de România; în Ham-
burg: Karolyn & Lehmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 17)

„Gazeta” iese în mâ-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare.
Tergul Inului Nr. 90 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 90.—Anul LVIII.

Brașov, Duminecă, 23 Aprilie (5 Mai)

1895.

Lucrările Sinodelor.

Am promis în numărul trecut de Duminecă, că vom da un resumat despre lucrările Sinodelor dieceselor provinciei bisericești române gr. or. din Transilvania și Ungaria. arătând hotărârile cele mai principale ale acestor Sinode. Incepem d-eră cu:

Sinodul arhidieceșan din Sibiu.

Prima ședință s'a deschis în Dumineca Tomei, 9 (21) Aprilie. S'a ales biroul și diferitele comisii, se prezentă diferitele raporturi și rugări, cari s'au predat comisiunilor respective pentru studiere, ăr la urmă s'a exprimat, prin sculare, condolență din incidentul morții metropolitului Silvestru-Morariu din Bucovina.

Ședința a doua s'a ținut Luni, d-er în această ședință s'a lucrat puțin, din cauză, că comisiunile încă nu erau gata cu lucrările lor.

Ședința III, ținută în 11 (23) Aprilie. Deputatul sinodal Zah. Tatar din cerc. XVI al Sighișorei își depune mandatul, urmând a se alege alt deputat în acel cerc. Se prezentă raportul consistorului în cauza scóterei în fiă-care și a „Telegrafului Român”, care s'a predat comisiunii organizatoare. Se verifică deputații nou aleși Dr. Petru Șpan pentru cercul Clușiu, și Romul Anușuța în cercul Ilia, ăr verificarea deputaților Dr. V. Cupșa în cercul Solnoc și Ioan Măcelar în cercul Seliștei s'a amânat, având de a-se face nouă cercetări asupra decursului alegerii lor.

Urmază la desbatere raportul general al Consistorului ca senat plenar, în care se constată între altele, că din Fundațiunea Andronic s'au împărțit pentru an. 1895 următoarele ajutoare: la 64 învățacei câte 30 fl., la 14 sodali ărășii câte 30 fl., ăr la 24 măestri, adecă sodali în condițiuni de-a se face măestri, câte 60—100 fl. Peste tot, la 102 persoane s'au dat ajutoare în sumă de 3000 fl., adecă cu 60 fl. mai mult, ca în anul trecut. Discuțiune mai lungă a provocat partea aceea din raportul consistorial, în care se vorbește despre lucrările neisprăvite la finea anului 1894 (al căror

număr era de 1714) și despre afacerea așesorului consistorial Nicolae Cristea, și a profesorilor seminariați Dr. Daniil P. Barcianu și Demetriu Comșa, despre cari șcim, că au fost condamnați la închisóre de stat în procesul Memorandului.

Despre d-l Cristea, care după suferirea închisorei de 8 luni s'a reintors la oficiul său, se dice în raport, că Consistorul l'a lăsat și mai departe în siujba de mai 'nainte, d-er desaproabă amestecarea lui în afaceri politice și-l opresce tot-odată de-a se amesteca în ast-fel de lucruri în viitor, ăr afacerea salarului său, oprit din partea guvernului, a rămas să se reguleze pe basa normelor existente și a unui conclud consistorial, după care celor judecați pentru delict politice li-se subtrage jumătate din salar pe timpul absentării lor dela oficiu. Cât pentru d-nii Barcianu și Comșa, se spune în raport, că guvernul a poruncit anume, ca amândoi să fiă trași în cercetare disciplinară după eșirea lor din închisóre.

Ședința IV, din 12 (24) Aprilie. Sinodul îndrumă Consistorul, ca în viitor să nu mai rămână așa înderēt cu lucrările sale, ăr președintele să îngrijescă, ca fiă-care din Consistor să-și împlinescă afacerea sa la termenul dat. Urmază apoi afacerea Cristea, care s'a desbătut în ședință secretă. D-nii I. Popea, Aug. Nicoră și V. Damian au făcut fiă-care câte-o propunere, protestând în contra dojaniei, ce 'i-s'a dat d-lui Cristea din partea Consistorului și cerend, ca Consistorul să nu suferă, ca guvernul unguresc să se amestece în trebile bisericești nostre. În înțelesul acesta a vorbit și domnul I. C. Panțu, d-er înzadar, căci punându-se afacerea la vot, lucrul a rămas așa, precum a hotărīt Consistorul.

Ședința V, dela 13 (25) April. Se face o dare de sémă asupra raportului general al Consistorului ca senat bisericesc. Din acest raport însemnăm următoarele: Clerul întreg al arhidieceșei constă din 967 persoane; între aceștia sunt: protopresbiteri tractuali 28, administratori protopresbiterali 5, parochi 793, administratori parochiali 17, capelani 70 etc. Au rēposat anul

trecut 24 preoți, s'au chirotonit 25, dintre cari 19 au fost clerici absoluți cu calificățiunea obicnuită, ăr 6 au fost clerici extra-ordinari, pentru parochii mai slăbuțe.

Comune bisericesci au fost în arhidieceșă 1239; familii: 162,893; suflete: 729,111, adecă mai mult cu 5264 suflete ca în anul trecut. În toate protopopiatele poporațiunea se sporesce, afară de protopopiatul Făgăraș, Geoagiu II, Hașeg, Lupșa, Mercurea, Sibiu și Treiscaune, în cari a scădut cu 1889 suflete. Mai mult a scădut poporațiunea în protopopiatul Făgărașului. Șciu ceti și scrie în arhidieceșă 181,154; numărul părechilor cununate a fost 5376, al cășetoriilor mixte 417, cu totul 5793. Numărul convețuirilor nelegiuite 3570, mai mult cu 284 ca în anul de mai 'nainte. Nasceri: 27,926, între cari nelegiuite 1804. Morți: 22,073. Au trecut dela alte religii la gr. or. 129; dela gr. or. la alte biserici 57. Biserici nouă s'au sântit 5.

Secțiunea teologică a seminarului Andreian a fost cercetată de 70 clerici ordinari și 6 estra-ordinari, — cu 10 mai mulți, ca înainte. Dintre clerici 9 au avut examen de maturitate, 4 câte 8 clase gimn., 5 câte 7, 48 câte 6, ăr 4 câte 4 clase și cursul pedagogic. Toți clericii au fost interniști și au plătit câte 100 fl. la an.

Procese matrimoniale au intrat 148; s'au resoltiv cu divorțiu 128.

Urmază darea de sémă asupra raportului Consistorului ca senat școlar, din care însemnăm următoarele:

Suma tuturor copiilor obligați a cerceta șcôla poporală a fost 107,953; au cercetat șcôla în semestrul I: 67,874 sau 62%; în sem. II: 62,013 sau 57%. În asemănare cu anul de mai 'nainte se arată la cei obligați a cerceta șcôla o crescere de 3604, la cei cari au cercetat șcôla în sem. I o crescere de 2781, ăr în sem. II o crescere de 1289.

Edificii școlare sunt 801; dintre acestea 633 corēspunđetóre, ăr 168 necorēspunđetóre, — cele dintâi s'au sporit cu 17, cele din urmă au scădut cu 29. Averea mișcătoare și nemışcătoare a șcôlelor face 1,223,656 fl. (o crescere de 5,643 fl.) Venitul total al șcôlelor este 111,719 fl. la an (crescere: 21,334 fl.)

Salarele dau învățatorilor suma de: 254,140 fl.; socotit mijlociu se vine pe un învățator 252 fl. Dintre 1245 comune bisericesci susțin șcôle proprii 743. Dintre 502 comune, cari nu susțin șcôle proprii, sunt afiliate la șcôle gr. or. române din parochii matre 241, la șcôle gr. cat. române 48, ăr elevii din celelalte 213 comune bisericesci sunt siliți a cerceta șcôle străine, mai numai unguresci. Numărul total al șcôlelor s'a împuținat cu 28 din cauză, că prin înmulțirea salarelor învățatoresci, în multe locuri a fost silite a se uni câte 2 comune spre a susține o șcôla. Numărul total al învățatorilor e 887, dintre cari 441 definitiv și 446 provisorii.

La examenul de calificățiune al învățatorilor din 30 Iunie a. tr. au fost admiși 23 candidați. Comisarii guvernului unguresc însă au declarat, că în puterea poruncii ministeriale din 30 Iunie 1893 nu va suferi nici de astă-dată la facerea examenului din limba maghiară pe absolvenții cursului teologic și pe candidații pregătiți pe cale privată. D-er comisiunea consistorială i-a examinat și din limba maghiară, hărțile le-a trimis la Consistor, ăr Consistorul a înaintat afacerea ministrului de culte, cerend deslegarea ei în înțelesul legii de instrucțiune, d-er ministrul nici până astăzi n'a rēspuns nimic.

Acastă dare de sémă s'a luat la cunoștință cu adausul: 1) ca Consistorul să ia mēsurī de-a se propune și lucrul de mână în secțiunea pedagogică a seminarului; 2) în privința examenelor de calificățiune învățatoresci, Consistorul să ceră încă-odată dela ministrul de culte și instrucțiune publică, ca să rezolveze cât mai iute această afacere; 3) Pentru vizitarea șcôlelor să se trimită comisari cât mai des și în mai multe părți ale arhidieceșei. 4) Deore-ce ministrul dase poruncă, ca studiul limbii maghiare să se propună în șcôla comercială din Brașov în limba maghiară, ăr Consistorul a și cerut dela autoritățile numitei șcôle, ca să se supună acestei porunci, — Sinodul a hotărīt, ca Consistorul să protesteze contra acestei porunci și să ceră a-se lăsa lucrul precum a fost și înainte.

Ședința VI, dela 14 (26) April. S'a a-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Revedere.

E nopte! — mânăstirea dörme,
În ea 'i o liniște de morți,
Dör singur vântul de mal cörcă
Pe la bētrânele ei porți.

Și luna luminând din ceriuri
Locașul trist, posomorit,
S'ascunde 'n nori îngälbeniți
De-atât pustiu, de-atât urit.

Intr'o chilie afumată
De flacără de untdelemn,
În jurul unui mort țin strajă
Făclii în sfeșnice de lemn.

La cap o maică 'ngenunchiată
Îi face sfintele cetiri,
Ș'atâta jale stă în carte
De-'i numai lacrimi în priviri.

Din când în când își uscă ochii
Pe ei cu mânăca trecend,
Ca ăr' să-'i scalde 'n lacrimi calde

Culese tot din sfântul rēnd.

Chiar și luminile 'nșirate
Pe marginea sicriului
Din când în când stropesc cu lacrimi
În tristul chip al mortului.

Sērmanul! ărī de diminēță
Sub portă 'ntins a fost găsit;
De ómeni părăsit — la urmă
Și sufletul l'a părăsit.

Și maicele au plâns de jale,
Din scânduri i-au gătit sicriu,
Să aibă măcar mort odihnă
De n'a putut avea, ca viu.

Și cum stă maica 'n genunchiată,
Își lasă cartea 'n pólă lin,
Simțind în suflet durerósă
O amintire, ca un spin:

De mult, de mult — în tinerețe
Ea a fugit dela bărbat,
Așa setósă de viēță
Și iubitóre de păcat;

D-er n'a ținut atâta visul
Bogat în patimi și plăceri,

Din el căința a trezit'o
Cu sufletul numai dureri.

Și s'a 'ndreptat spre mânăstire
Să între 'n ceta de surori,
Ca sufletul să-și lecuescă
De-atât amar, de-atâți flori.

De-atunci în rugăciuni cerșesce
Ertare sfântului altar —
D-er vrednică el n'a atâto
De-o și de liniște măcar.

D-er cum stă 'n gânduri i-se pare,
Că mortul geme, s'a mișcat —
Ea se ridică 'nflorată,
Se uită...? zace nemișcat!

Cu témă mâna își întinde
De'i trage giulgiul din obraz —
Pe el atâta suferință
E scrisă și atât necaz.

Și cum privesce 'n față mortul
Strigând ea cade deodat',
Căci recunóse 'n el, sērmana,
Pe-al ei nenorocit bărbat.

Brașov.

I. Priscu.

Florica Codrului.

Legendă de C. Stamati Ciurea.

I.

În timpul robiei poporului rusesc, gemeau sub al ei jug apăsător opt-deci de milioane de suflete pe un teritor întins, începend dela zidurile Chinei până la malurile Nistrului, un teritor colossal în mărimea lui. Boerul era servul Țarului, ără poporul de rēnd sclavul boerului.

Acea epocă plină de desfătare era fericită pentru boerimea nobilă, care se folosia în plin de puterea mai că nemărginită, ce o avea peste robii săi... Boerii trăiau în orgii și în risipă, negândind la interesele patriei, chibzuind, că decă terenul lor este neatârnat și robii supușii lor, trebuie să fie țera în bună orēnduélă. ără la cas de rășboi cu Turcul păgân, boerimea ducea la cășăpiă legiöne de robī pentru statul militar, și cu asta scăpau de datoriile lor în cas de rășboi față cu țera, și cend, că sângele nobil trebuie păstrat în țera, ca un product scump, ără nu vērșat în luptă de-a valma cu moșicii, ba încă cu

les ca profesor la seminarul archidiececan d-l Dr. Remus Roșca, ér d-l Matei Voileanu a fost ales asesor ordinar în senatul bisericesc. Tot-odată s'a decis, ca consistorul, care n'a făcut nici un pas pentru a scóte dela stat salariile, la carí au drept urmașii a doi profesori seminariai, morți în 1892 și 1893, așa că ei au trebuit să fiá plătiți din fondul seminarului, făcând-i acestuia o pagubă de 3408 fl. 4 cr., se decide, ca Consistorul pe răspunderea propriei materială și fără nici o întârziere să facă pași pentru încassarea sumelor, cese cuvin a se scóte din visteria statului.

Ședința VII-a dela 15 (27) April. Deputatul Aug. Nicórá cere dela președintele Mitropolit unele lámuriri asupra vorbirei sale de deschidere. Președintele ție, că nu se simte dator a răspunde. Înțelesul vorbirei sale îl lasă la princeperea membrilor din Sinod. Fiind vorba despre tipografia archidiececană, care are un fond de 100,000 fl., se constată, că acesta a lucrat anul trecut cu o pagubă de 2237 fl. 35 cr., deși în buget a fost prevădut un venit de 2600 fl. Prin fostul director al ei, Stefan Dimitriu, tipografia a fost păgubită cu 658 fl. 10 cr. Se hotărăse a se încassa începând cu 1 Ianuarie 1896 taxele sidociale de 10 cr. după familiă, carí se vor adauge la fondul general administrativ. Tot dela 1 Ianuarie 1896 va avé să se plătescă din acest fond și salariul archiepiscopice de 8000 fl. în rate lunare anticipative. În urmă s'a hotărít, ca Consistorul, în decursul acestui an, să facă negreșit pregătirile de lipsă pentru edificarea noului seminar și să raporteze sinodului proxim.

Ședința VIII, 15 (27) April. d. a. Se aprobă pentru folosirea în școle următoarele cărți scrise de d-l Dr. Ilarion Pușcariu: 1) „Manual de istoriă bisericescă pentru tinerimea de confes. gr. or. din școlele medii și comerciale“; 2) „Istoria bisericescă pentru școlele populare“; 3) „Istoria biblică pentru școlele medii inferioare și școlele civile“; 4) „Istoria biblică în folosul școlilor populare“. Se aprobă ca manual de școlă cartea d-lui V. Onițiu: „Limba română, ființa, originea, rudeniile și istoria ei“.

Ședința IX, 16 (28) April. Se aprobă ca manual școlar cartea „Limba maternă“ ed. II, de Dr. Il. Pușcariu. S'au luat măsuri pentru încunguirarea păcătoșilor scandaloșe, ivite în administrarea tipografiei, ale căreia dări de sémă pentru anii 1893 și 1894 încă nici nu s'au făcut. Față cu propunerea Consistorului, de-a se scóte „Telegraful Român“ în fiá-care ție, comisiunea financiară propune, de-a se scóte această fóiă numai odată în săptămână, ér Sinodul decide a se lăsa atacarea Consistorului arch. spre a-și da părerea în sinodul viitor, ér până atunci să apară ca și până acum (de 3-ori în săptămână).

Cu terminarea acestei ședințe, s'a încheiat sesiunea sinodală pentru acest an.

Sinodul eparchial din Arad.

Ședința primă s'a deschis în Dumineca

Tomei prin importantul discurs al Prea Sântiei Sale părintelui episcop Ioan Meșianu, cunoscut cetitorilor noștri din numărul de Dumineca trecută. Sinodul a ales în această ședință o comisiune specială, constatătoare din d-nii Babeș, Goldiș, Rotariu și Zigre, care se dea răsunset acelu discurs de deschidere.

În ședința II-a ținută Luní, 22 Aprilie, s'a verificat alegerea de deputați a d-lor I. Suciú notar în B.-Comloș și Lucian Șiepețian administr. protopresb. pentru cercurile Lipova și Chiseteu. Darea de sémă a comisiunii organizătoare asupra raportului consistoriului plenar dela Arad și dela Oradea-mare constată, că amândouă consistoriile și-au împlinit datorința cum se cuvine. Dăcă ici coala s'a ivit câte-un neajuns, cauza este, că lucrările s'au înmulțit, ér personalul nu.

În ședința III, din ziua următoare, sinodul a dat espresiune condolenței sale din incidentul morții metropolitului Bucovinei, Silvestru Morariu, hotărând să-o facă acesta cunoscut consistoriului din Cernăuți prin adresă scrisă. În darea de sémă a comisiunii scolare asupra raportelor senatelor scolare ale ambelor consistorii, se constată, că din partea slujbașilor ungureșci de prin comitate, ba chiar și din partea ministrului s'au făcut multe nedreptăți, multe nelegiuiri și atacuri asupra școlilor noastre. O sumă de dojeni și admonițiuni asupra diferitelor școle confessionale de-ale noastre pe cuvânt, că nu se propune în ele limba maghiară destul de bine, că cutare învățător n'ar avé calificațiunea recerută, ba adunările comitatelor au făcut chiar și propunerii ministrului, ca testimoniile de calificațiune ale unor învățători de a-i noștri, să se anuleze.

La școlă de fete din Tornia, Consistorul a trimis o preparandistă, care se propună în școlă până se va face al-gerea, dér pașalele comitatului cu forța au dat'o afară pe cuvânt, că nu are testimoniu de calificațiune. Tot în această comună se afla pe școlă inscripțiunea: „Școlă națională gr. or. română.“ Pașalele ungureșci din comitat au năvălit și asupra acestei inscripțiuni române, pe care au șters'o de-asemena cu forța, pe cuvânt, ca „legea nu recunoșce astfel de școle.“ Consistorul a protestat la ministeriu în contra acestei volnicii și a cerut satisfacțiune, dér ministeriul și-a făcut urechia tócă. Purtarea stăpânirii ungureșci față cu aședămintele culturale române din această diecesă, ca și în tóte altele, când e vorba de Român, e revoltătoare.

Îmbunătățirea salariilor învățătoresci la minimum de 300 fl. s'a sėvirsit pe teritoriul consistoriului aradan în mod îndesulitor. Un număr mai mic de comune însé din protopopiatul Lipovei și al Belințului s'au vėdut totuși silite să cėră dela stat fatalul ajutor promis de câte 60 fl. la an.

Mai rău stau în privința acésta comunele de pe teritoriul consistoriului dela Orade. Așa în protopopiatul Oradiei-maré

nu au minimumul salariului preacris de lege 9 dintre 53 școle; în protop. Peșteșului nu au 16 dintre 36 școle; în protopopiatul Tinea nu au 5 din 34 școle; în protop. Beliu nu au 22 din 35; în protop. Beiuș 19 din 34. Astfel din aceste protopopiate, cam 71 de școle vor fi silite a cere dela guvern ajutor. Mai bine stă protopiatul Vășcăului, cu 44 de școle, care a sicut să facă, ca învățătorii săi să aibă aprópe pretutindenea salarul prescriș de lege, fără de-a avé trebuintă de pomana guvernului.

Pe teritoriul consistoriului din Arad se află 410 școle populare confessionale de-ale noastre, apoi o școlă de fete în Arad și institutul teologic-pedagogic cu un alemeu în Arad, care întreține 60—80 de tineri și altul în Timișóra, în care se află 10—12 tineri.

Peste tot, comisiunea scolară spune, că din raportul senatului școlar al consistoriului din Arad s'a convins, că în tóte afacerile scolare, cum și întru apărarea școlilor noastre față cu atacurile contrarilor, consistorul a stărunit din răsputeri și bărbătesce.

Într'o altă ședință urmă raportul comisiunii însărcinate a da răspuns la discursul de deschidere al Prea Sântiei Sale d-lui episcop Meșianu. Raportorul comisiunii a fost d-l Pavel Rotariu. După ce toți membrii Sinodului se ridicaseră în picioare, d-l Rotariu își începú vorbirea sa, în care, adresându-se mai întâi către Prea Sântia Sa, îi ție între altele: „Faptul, că bunul Dumnezeu a dăruit P. S. Vóstre viață și tăria sufletescă și trupescă, ca timp de 20 ani să purtați în acésta diecesă toiașgul păstoririi și mitra de arhierie, a împlut inimile noastre ale tuturor de sinceră bucuriă să ne oredem îndreptățiți a sustiné, că fiá-care suflare omenesca din turma cuvântătoare păstorită de I. P. S. Vóstré la aușul acestui eveniment se va bucura și inveseli împreună cu noi.“ — Vorbitorul continuă după acésta de-a arăta în termeni tot mai călduroși recunoșcinta pentru activitatea dezvoltată de P. S. Sa în acéști 20 de ani; arată pietatea datorită memoriei fericitului arhierie Șaguna, precum și tuturor celorlalți bărbăți, carí au conlucrat la înaintarea bisericeii, ér la urmă presentă un proiect de rezoluțiune de același cuprins, în care în punctul prim „se adreséză cuvinte de felicitare I. P. S. Sale din incidentul arhieriei și păstoririi de 20 de ani.“ Proiectul acesta de rezoluțiune a fost primit unanim cu strigăte de „Să trăiescă“.

Luă după acésta cuvântul P. S. Sa părintele episcop, care-și începú cuvântarea astfel:

„Deși în lucrările mele țin, că n'am făcut, decât datorința, ce mi-o impune chiamarea mea, primesc cu mulțumită recunoșcinta, ce mi-o adresați. Dăcă în tainele nepetrunse de mintea omenesca ale prevedinței divine așa a fost dispus, ca eu înainte cu 20 de ani să-mi părăsesc casa, tinea și liniștea mea, și să ajung la conducerea acestei diecese; dăcă așa a destinat

aceeași înaltă prevedință, ca chiar în acéști 20 ani ai păstoririi mele să cadă cele mai multe greutăți și sarcini, amintite și în discursul meu de deschidere: vė asigur, că nisuința mea s'a îndreptat în direcțiunea, de-a întări pozițiunea acestei diecese espuse, la marginea metropoliei, în nemijlocită apropiare și atingere cu alte confesii și naționalități; să întăresc pozițiunea, în care am fost atacați și ispitiți; — ér de altă parte m'am silit, ca să apăr și să sporesc instituțiunile, cu ajutorul cărora putem a-junge cu bun succes la lmanul mântuirii.“

Vorbirea și-o sfinși P. S. Sa implorând binecuvântarea ceriului asupra „dorințelor noastre drepte, carí n'au alta în vedere decât binele comun și preamărirea numelui celui sânt.“

După aceste cuvinte împrumutate de dragoste și îmbărbătare, se trece la ordinea țilei.

În ședințele de mai târziu s'a raportat între altele, că în anul trecut poporațiunea diecesei s'a sporit cu 3077 suflete prin năsoeri. Numărul întreg al populațiunii este 358.362 suflete. Comune bisericesci matre și filii sunt în diecesă 416; numărul familiilor aprópe 76 mii, al nou născuților 17 mii.

Insemnată e și partea aceea din raportul Consistorului, în care se spune, că la întervenirea în cauză a Consistorului, fișpanul comitatului Timiș a dojenit pe fișolgăbirul din Reoaș și ar fi poruncit a se face chiar și cercetare disciplinară contra lui din cauza volniciei, ce-a sėvirsit'o acest fanatic funcționar ungureșc contra corului bisericesc român din Chiseteu.

Acestea sunt părțile mai însemnate ale sinodului din Arad.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

În Dumineca Tomii s'a deschis și aici prima ședință a sinodului prin vorbirea P. S. Sale părintelui episcop Nicolae Popea, reprodusă în numărul de Dumineca trecută al „Gazetei Transilvaniei“. Indată după deschidere, președintele cere, ca sinodul prin sculare să dea espresiune condolenței sale din incidentul morții regretatului metropolit al Bucovinei. S'a hotărít a se trimite și în scris o adresă de condolență consistorului din Cernăuți. Se trece apoi la ordinea țilei:

Se verifică alegerea deputaților prețesci Pavel Șandru și Mihail Popovicu pentru Teregova și Mehadia; se verifică de-asemena alegerea deputaților: Dr. Alexă Manguica și Dr. Petru Cornian, advocați în Oravița, pentru cercul Sasca montană; At. Cimponeriu în cercul Jebeliului, Blajovan în cercul Bocșa montană și Cor. Bredicianu în cercul Mehadia.

Mai animată discuțiune a provocat în ședința a doua atacarea bisericeii numită „Călugera“ din Cielova montană. Mai mulți credincioși au cerut prefacerea acestei bi-

antichriști și nebotezați*). Astă nedreptate provenia mai mult din cauză, că feudali Rusiei nu aveau asemănare cu vechii feudali răsboinici ai Germaniei, ei mai lesne se pot compara cu sibiriiții romani séu mai bine țis cu bonții capiștei lui Bachus și Venus, pentru-că pe altarul acestor două țeități, boerimea consuma ríuri de beuturi și multe frumșeti femeesci; căci pe timpul acela se prețuia femeia ca un product de consumat în tótă prospetiunea, precum și beuturile în tótă vechimea lor.

Vinul atrage voluptatea, ér voluptatea este însetată de vin, așa glăsuia acioma veche, și în temeiul acestei aciome se sėvirsiau cele mai monstruoșe bachanalii, cărora urmau cele mai uricóșe crudimi sėvirsite pe sėma robilor supuși, carí ca și gladiatorii romani făceau cu chinurile lor plăcere călailor privilegiați. Decí și acuma esistă încă mulți invalidi ai sibirismului de atunci, cărora le apar prin

*) În ideile de atunci ori cine, ce nu era de religiunea ortodoxă orientală se considera ca antichrist.

vis țilele fericite ale timpului trecut, și la ale căror vedenii zimbesc încă cu plăcere. Érá pe bėtrăniți lor din poporul de rėnd îi trec fiori reci, când vėd prin somn acele timpuri cu spectrul robiei, întinđend spre ei cu o ghieră obezile, cu alta arătându-le biciul călăului, și ca foști robi, rācinind cu desperare, se trețesc, rotind în jur o căutătură sėlbatică, nevenindu-le a crede încă în realitatea libertății.

Subita metamorfosă s'a sėvirsit de liberatorului Alecsandru II. El cu curagiul unui domesticitor, apropiindu-se de colosala colivie de fier, în care lănceđiau de vėcuri milioane de robi, ținti cu o rugă ochii săi spre cer și cu o mână făcėndu-și cruce, cu cealaltă deschise pórta acelei colivii. Milioane de voci ale robilor rugiră de bucuriă, năbușind la eșire ca un avalanș, ca o mare eșită, ce spārgėndu-și pragurile sprăvale, rėstórnă totul ce-i stă în cale. Așa și torantul furios și orb al poporului liberal, sdrobi în repejunea sa impetuoșă însuși pe domesticitorul séu.

Tóte aceste acte colosale se sėvirsiră cu o așa spontaneitate, că chiar istoria s'a

oprit uimită cu condeii în mână. Căci nu se împlini nici jumėtate de veac, când tot aceeași boerime feudală sibirită își lepădă antereele tătăresci și, îmbrăcându-se de modă, astăđi încă petrece la banchetele, nu ale strănepoților, ci ale dreptilor ei fii întorși dela Paris, și se desfată în a lor domenii nu cu cobzarí, ci cu orchestre de modă, cu beuturi, nu de bragă, ci din viile franceze, cu femei, nu robe, ci femei de modă coborite din Parnas pe scărițe de aur și pietre scumpe... Însé bėtrăniți de pe timpul robiei privesc la aceste bachanalii rafinate, posomorându-se, negāsind în ele plăcere, căci prin fumul orgielor actuale le apar pe pãreți cuvintele legii penale, precum le-a vėdut Baltazar la al séu banchet istoric. Se'nțelege, c'a trecut timpul robiei, când chiar visul celei mai criminale plăceri se prefăcea în realitate fără control și fără pedepsă din partea țeiței Themis.

Așa de pildă trăia atunci în resfățare marele boer Andrei Climenco, proprietar puternic al unui șir de moșii de pe malurile Niprului. Avuția acestui Cresus era de

dimensiuni colosale, începėnd dela a lui corpulență până la cea mai neînsemnată proprietate. Pe el îl numiră corifeul boerimeii din Ucraina. Reședința sa era o casă, séu mai bine țis, o mulțime de odăi lipite una de alta, alcătuint un ciudat labirint de vr'o sută de despărțituri înșirate fără simetrie séu vr'o idee arhitectonică. Cu tóte aceste erau curat ținute de o dróie de slujitori aleși din miile de robi.

Boerul Climenco petrecú o viață de îmbuibare, și casa lui, era un fel de birt pentru toți migieșii, ce doriau să mănānce și să bea bine. Pivnițele lui de dimensiunile catacombelor din Roma, conțineau în sine tóte darurile lui Bachus. Érá ce se atárnă de accesoriile de vėnat, apoi ele se alcătuiau dintro turmă de câni de felurite soiuri, începėnd dela colosalii zăvođi până la cei mai mici mopși și cotei. Boerul Climenco era om galantom pentru robii săi, dér asemenea și un călău avan pentru cea mai mică greșelă.

Tómna după seceriș se deschidea pe moșii lui vėnătórea, și atunci reședința boerului Climenco representa un for colo-

serio în mănăstire și înzestrarea ei cu un călugăr. Se constată, că biserica acesta e în adevăr foarte potrivită de-a fi prefăcută în mănăstire, însuși P. S. S. părintele episcop declară oestinea mănăstirii de foarte importantă, promite, că se va duce însuși la fața locului și se va interesa de oestiuine. În asemenea înțeles au vorbit și alți membri ai Sinodului, ér la urmă s'a ales o comisiune, care va avé să studieze atacarea și să facă o dare de sémă în Sinodul următor. Mănăstirea ar avé chiámarea, de-a pune stavilă peregrinării credincioșilor noștri pe la mănăstiri de lege streină, cum e Maria-Radna.

În ședința a treia se alege prin aclamațiune d-l Petru Ionescu ca profesor la institutul pedagogic din Caransebeș. Se raportează, că hotărârile Sinodului din anul trecut cu privire la înființarea unui seminarium, a unui curs practic pe lângă preparandia diecesană, precum și reactivarea grabnică a conferențelor învățătorescilor, Consistorul nu le-a putut executa. Se îndrumă Consistorul să satisfacă cât mai curând acestor hotărâri.

La provocarea guvernului unguresc, ca profesorii dela institutul preparandial din Caransebeș să trecă ca membri ai fondului de pensiuine creat de guvern pe sémă tuturor profesorilor dela scólele medii din țără, Sinodul a răspuns, că acesta nu se póte, deórece consistorul își are fondul său de pensiuine pe sémă profesorilor săi.

O altă provocare a guvernului unguresc, de-a 'i se împărtăși datele privitoare la dotațiunea preoților din diecesă, pe cuvânt, că guvernul dorește să reguleze dotațiunea tuturor preoților din țără, — s'a decis a se lăsa congresului național, fiindcă privesce întreaga Metropoliă română gr. or.

S'a desbătut propunerea consistorului, ca móra diecesană din Caransebeș să 'i se vëndă morarului pentru 6000 fl. pe cuvânt, că n'ar aduce venit de ajuns. Dér această móra aduce la an 400 fl. venit curat, ér pe timpul lui Popasu, când se administra în regiă proprie și au se da în arendă. aducea 1000 fl. venit curat la an. Sinodul a respins propunerea acesta a Consistorului.

Aici Sinodul a ținut numai 5 ședințe, cari tóte au decurs neted.

Crisă ministerială

la Viena și Budapesta.

Brașov, 4 Mai n.

Dela Viena și Budapesta sosesc sciri de mare însemnătate. A pățit'o br. Banffy cu maniera sa bruscă. Alaltăeri, fiind întrebat în dietă de deputatul Terenyi, că ce a căutat nunciul papal Agliardi prin Ungaria, Banffy a dat un răspuns, prin care și-a aprins paie în cap. A cređut, că 'i se va trece ca la Bistriță, unde avea de-a face cu protopopul săsesc, și a dăscălit și pe nunciul papal sus-

ținind, că s'a amestecat în afacerile interne ale Ungariei prin discursurile, ce le-a ținut și convorbirile ce le-a avut la Strigoniu, Pesta, Oradea-mare etc. A mai susținut Br. Banffy, că și ministru de externe este de-o părere cu el și, că pe cale diplomatică va cere deslușiri dela sântul Scaun cum vine, că nunciul și-a călcat astfel cercul său de competență.

Acuma contele Kalnoky îl dă de minciună pe br. Banffy, declarând în foile sale, că n'a putut face nici un pas, deórece n'are încă date, decât în adevăr nunciul papal s'a amestecat în afacerile interne ale Ungariei. Banffy n'a adus nici o dovadă, a ținut numai că se pare că Agliardi s'a amestecat. Kalnoky vede prin răsboinică declarația a lui Banffy periclitare și raporturile amicabile ale monarhiei cu sântul Scaun al Romei, și de aceea și-a și dat dimisiunea.

Pasul lui Kalnoky va avé urmări grave. Majestatea Sa anevoiă va primi dimisiunea acestuia și prin urmare va trebui să se retragă Banffy, căci satisfacția ce-o cere, pentru că a fost desavuat de ministru de externe, nu i se va puté da. Dér să lăsăm să vorbescă următoarele:

Sciri telegrafice.

Viena, 4 Mai. „Politische Correspondenz“, care este inspirată de ministerul de externe, publică următorul comunicat:

„Forma și cuprinsul răspunsului, ce l'a dat br. Banffy deputatului Terenyi, la interpelarea sa asupra călătoriei nunciului Agliardi în Ungaria, a surprins și pe ministerul de externe. Nu puțină mirare a produs, că declarațiile lui Banffy în mai multe puncte esențiale sunt obiectiv neesacte și nu se unesc cu vederile ministrului de externe. Nu se scie aici, cum a fost Banffy îndreptățit de-a declara apriat, că ministru de externe împărtășese punctul de vedere al guvernului unguresc. Asupra acesta încă actele nu erau încheiate, nici asupra întrebării eventuale întru cât și în ce tormă să se facă observări confidentiale la Roma cu privire la procederea lui Agliardi. Acesta trebuia să atérne dela datele, ce încă nu le avea ministru de externe, prin cari să se pótă dovedi un amestec al nunciului în atacurile interne. Decă déră Banffy a declarat în dietă, că demarșa s'a făcut deja, acesta se póte ascrie numai neorientării sale în afaceri diplomatice, care a mai adus cu sine, că ministru-președinte fără considerare la raporturile noastre amicale cu sântul Scaun a dat în parlament o declarare răsboinică, ce

póte avé numai urmări păgubitoare pentru cauză însăși. Răspunsul lui Banffy va trage déră după sine încă alte declarațiuni și consecuențe.“

Budapesta, 4 Mai. Comunicatul „Corresp. Polit.“ a făcut aici mare senzațiă. Foile țin că o *crisă ministerială e neincungiurabilă* și că póte că va demisiona și Kalnoky. În clubul liberal scirea a cădut ca o bombă și a deșteptat temeri. Miniștri ținură o conferență, în care se decise ca Banffy îndată să méré la Viena și să céră audiență la Majestatea Sa. Se vorbea, că Banffy va cere satisfacțiune și că eventual își va da dimisiunea. Partida guvernamentală va ținé strins cu conducătorii ei. „Pest. Lloyd“ anunță, că în Viena s'a lățit faima, că Kalnoky și-a dat erî după améđi dimisiunea, dér monarchul n'a luat încă nici o decisiune.

Budapesta, 4 Maiu. În cameră domnesce mare mișcare. Miniștrii sunt întrebați de toți decât este adevérat că Kalnoky a demisionat. Sunt de față și mulți magnați. Înainte de ședință a fost o conferență a șefilor de partidă și a miniștrilor la președintele camerei. În partida guvernului domnesce mare amărăciune contra lui Kalnoky. Se scornește că Banffy și-a dat deja dimisiunea. Contele Apponyi a anunțat o interpelare asupra călătoriei nunciului. Președintele comunică, că ministru-președinte a plecat în afaceri oficiale la Viena și că îl va înlocui ministru de finance.

Viena, 4 Mai. Br. Banffy a cerut audiență. Probabil că ađi la améđi va fi primit de Majestatea Sa.

Viena, 4 Mai. Fremdenblatt confirmă scirea despre dimisiunea lui Kalnoky. Și a dat'o încă alaltăeri îndată ce a căpétat cunoscință despre declarațiile lui Banffy.

Clușiu, 4 Mai. (Tegr. part. a „Gaz. Trans.“) P'aici se vorbește, că Banffy fiind desavuat de Kalnoky trebuie să se retragă.

Revistă politică.

În 1 Mai dieta ungară s'a fost teatrul unei întâmplări, fără păreche în Ungaria. Deputatul unguresc Terenyi a interpellat guvernul în afacerea călătoriei nunciului Agliardi. Ministru-președinte br. Desideriu Banffy a răspuns, că nunciul Agliardi a pășit peste hotarul, care îi compete lui în oestiuinele externe ale Ungariei, ca reprezentant al unei puteri străine și guvernul unguresc în înțelegere cu contele Kalnoky, ministru comun de externe, a trimis Vaticanului o notă prin care îi aduce acesta la cunoscință, cerénd explicări. Casul acesta preocupă de present întreaga pressa ungară și cele mai multe dintre

foile din Budapesta ved o primejdiă în pășirea neocotită a guvernului unguresc, ér altele țin, că prin acesta Ungaria a declarat Romei, în tótă forma, lupta pentru cult, adică răsboiu religios. „Hazánk“ dela 3 Mai țin, că nici odată în dieta țării nu s'a jucat o comedie mai ridicolă, decât cea înscenată de guvern în afacerea Agliardi. „Magyarország“ țin, că e ușor a te apuca la oertă cu Roma, deórece ea n'are armată; însă nici Ungurii n'au armată, ér decât totuși Banffy a declarat răsboiu Romei și prin acesta întregul cler catolic, el a făcut'o sedus póte de cei din Viena, ca să-și răsborne asupra lui Agliardi, care a recunoscut aspirațiunile nației unguresc. Drept autorul acestui complot — țin un catolic în „Budapesti Hirlap“ — este contele Albin Csáky, cu atât mai vértos, că în cercurile din Viena se susține încă și ađi scirea, că după căderea lui Banffy, ministru președinte va fi numit contele Albin Csáky, fostul ministru de culte. Un alt membru al parlamentului unguresc țin tot în numita foia, că decât Banffy ar fi făcut ceea ce a făcut cu Agliardi, față de Rusia, ori Francia, séu Italia, atunci ar trebui ca numai decât armata să mobilizeze. Atacul acesta este neobișnuit în diplomație chiar față o'un nunciu papal. — În urma acestui incident din tóte părțile se țin, că acum séu Banffy, séu Agliardi trebuie să se ducă, de nu vor merge cumva amândoi deodată. Prin acesta însă lupta nefericitei politice bisericesc a guvernului unguresc nu va slăbi, ci din potrivă se va încorda tot mai mult și lucrurile de sigur, că nu vor duce la bine. Ori pe cine ar trimite Roma, ca nunciu în Viena, acesta n'ar fi mai puțin pățitor neadurmit al intereselor bisericeii, decât cum este Agliardi.

Cel mai nou cas politic petrecut în decursul săptămănei în România, este retragerea opozițiunii din Senatul și Camera română. Acestă retragere s'a întâmplat Lună în 17 (29) Aprilie. În ședința Senatului din această țin, d-l Dimitrie Sturdza a cetit o declarațiă a senatorilor de partida liberală priu care arată, că și depun mandatele, „pentru-că mai cu sémă legea minelor, care calcă principiul fundamental și dispozițiuni precise ale constituțiunii, a fost o desfidere aruncată de vechiul sistem al bunului plac în mijlocul unei organizări a statului român modern; ér votarea acestei legi de ambele corpuri legiuitoare, face imposibilă o mai departe lucrare a minorității parlamentare în actualele corpuri legiuitoare“. Va să țină legea minelor a fost motivul, ce i a îndemnat pe cei 39 deputați liberali din opozițiă de-a repăși din corpurile legiuitoare române. Tot această declarațiă a cetit'o la Camera d-l C. I. Stoicescu. Atât Camera, cât și Senatul au luat act despre această „grevă parlamentară“ cum o numesc foile guvernamentale din Bucuresci. În Senat, d-l Al. Lahovari ministru de externe, a ținut un discurs în urma retragerii minorității în care a țin, că decât guvernul conservator a călcat Constituțiă țării, apoi această călcare a făcut'o de mult. Dimisiunea liberalilor este deci foarte tardie și foarte puțină impresiă póte să producă asupra opiniunii publice. Alta e a călca legile și constituțiă și alta e a vota legi, cari nu plac minorității. A ataca dreptul majorității de a face legile cum îi dicteză conștiința și convingerile ei, însemnă a ataca ființa chiar a regimului constituțional.

sal, unde se aduna boerimea din tóte olaturile, aducénd slugitorii, vânători, vizitii, lachei și câneri cu câni de vênat.

Răcnetele, țipetele și chiutele lor, în-trolocându-se cu urletele cânilor, nechezul cailor și sunetul trâmbișilor de vênat, alcătuiu un sgomot asurđitor, din care se deosebiau sudalmele îmbătașilor, ce eșiau din pivnițele deschise la toți; și cu cât era mai sêlbatică disarmonia, cu atât găsia boerimea mai multă plăcere. Așa și șefii popórelor sêlbatices asistau cu estas la danțurile religiose, ce se sêvêșiau cu același sgomot în prezența lor. Se vede dér, că și auzul are cultul său, precum și creeri, căci ceea ce pare ciudat și sêlbatic omului civilizat, pare armonios și ales omului primitiv.

În cele mai mari odăi ale proprietarului Climenco erau înșirate mese cu bucatele cele mai gustóse și beuturile cele mai alese, éră banchetul și beția contenia de abia spre zorii de țin, când toți consumatori, ca după un răsboiu, ședeau trântiți morți beți pe sub mese, prin jilțuri și în tóte ungherele casei, unde pe care îl răs-turna desêvêșit améđela.

La 1 Septemvire boerul Andrei Climenco serba țină născerii sale. La această serbare erau trimise sute de invitări tuturor vecinilor, la prietini și cunoscuți. O mulțime de butóie cu păcură erau înșirate pe la răs-pintiile drumurilor spre a ilumina calea. Doi urși aduși dela Perma erau slobođiți în codri, unde se aflau și o mulțime de vier și căpriori. O cetă de vânători se îndeletnicea cu întinderea rețelelor, pe marginele codrului pentru hânțuiala vênatului.

Șeful vânătorilor era un om ténér de vr'o 25 de ani, înalt de stat, cu tipul frumos, cu plete negre, cu ochii asemenea negri și mari, împodobiți cu sprincene încordate; éră musteța lui răsucită de-asupra unei gurii mitite, îi da o espresiune de voinicie și curagiu. Stăpânul lui îl numia Hrițco, éră slugitorii curții îl porecliau „bastruc“, necunoscéndu'l de copil legiuit, căci el a fost lepădat de prunc mic și găsit în ieslele grajdului boerului Climenco.

De copil mic Hrițco se făcú jucăria și distracțiă slugitorilor curții, éră la urmă, când copilul ajunsese în vêrstă de 10 ani,

il luă Climenco în reședința sa în funcțiunea de paj. Trecură ani și Hrițco din băețan se alesese un flăcăuandru isteț și ghibaciu la vânătorii, așa, că ajunse la demnitatea a fi favoritul boerului Climenco. Și mai ales și-a câștigat bunăvoința la un vênat, când stăpânul său, fiind cam ciacăr, impușcă de aproape într'un vier sêlbatic, déră, nenimerindu'l, fiara furiosă l'a răsturnat jos, voind să-l spintece, când de-odată Hrițco cu repeđiunea unui fulger sârind călare pe fiară, i-a înfipt în inimă pumnalul său de vênat, și cu astă bravură scăpă pe stăpânul său de mórté. Din aceea țin memorabilă Hrițco se făcú desêvêșit favoritul curții, primind peșcheș un straiț cu prozomante poliite și denumirea de șef al vânătorilor. Astă înaintare produse invidia tuturor vânătorilor, cari nu-l cruțau cu cele mai veninóse luări în ris, atingéndu-se, dér cu pază, și de reputățiunea boerului Climenco, care drept ținénd nu era fără pată, cu tóte că trecuse vêrsta de 50 de ani.

Boerul Climenco era unicul succesor la o avere colosală, și nu se scie pentru ce

el a preferat cultul lui Bachus lanțurilor Hymeneei; se vede însă, că era de opinia, că cultul unuia nu se potrivea cu adorațiă altuia, și astă idee l'a silit să rămăe holteiu bêtân. Pe de altă parte era el om de natură rece, și săgețile de foc ale amorului se stingeau lovind în grăsimia corpulentului sibarit. Ca să inspire el vre-o pasiune unei femei, era cu neputință, fiindcă de ténér Climenco era foarte urcicos. De stat mic, dér spătos, de o opesitate cumplită, cu ochii mititei, cu pupile galbene, ca de motan, cu pleópele umflate de grăsimé, cu nasul gros și turtit, éră nările lui, ca două trâmbiși întorlocate; tóte aceste cururii crescură încă la bêtănete așa, că acest Cresus era atât de urcicos, încât inspira repulsiunea cea mai complectă.

Codrii cei mai însemnați ai Ucrainei se numeau Volodar și aparțineau de-a lungul și de-a-curmezișul boerului Climenco. Ei se înșirau pe tot orizontul într'o dungă verde, și conțineau în sine locuri de aspecte încântătoare, precum asemenea și desimi atât de fioróse și întunecóse, încât rațele sórelui nu mai străbăteau în ele.

Diarul „Magyar Allam” aduce în numărul său de alaltăeri următoarea scoire: Banul Croației, contele Khuen-Héderváry, a fost chemat de către Majestatea Sa la Viena. Banul călători direct la Viena și nu vorbește nimica înainte de a pleca, cu membri guvernului ungar. După cum afirmă cei bine informați, călătoria Banului stă în legătură cu demisionarea proximă a guvernului Banffy, la care dau ansă mai ales volnicile săvârșite cu ocaziunea alegerii dela Neutra.

*

Din incidentul morții mitropolitului gr. or. din Bucovina, Morariu-Andrievici, diarul „Slowo” din Varșovia pledază pentru împărțirea arhidiecesei din Bucovina. Numitul diar își motivează acest postulat cu împrejurarea, că mitropolitul, ca atare, are a face cu credincioșii români și ruteni. Între aceste două națiuni însă există astfel de divergențe, încât pentru mitropolitul va fi absolut imposibil, de a-și împlini datoria de arhiepăstor spre mulțămirea ambelor națiuni. Astfel d. e. decedatul Morariu-Andrievici înainte de toate a simțit românesc și toate puterile și le-a consacrat pentru binele aceluia popor, din care s'a născut. În fața acestor raporturi ar fi recomandabil, să se împartă arhidieceasa, ca nici un element național, să nu se simtă preterat și neîndreptățit, dice numita fôia.

SCRIRILE ȚILEI.

— 22 Aprilie.

Dela temniță. Situațiunea întemnițatilor noștri de la Seghedin încă s'a agravat acum foarte mult. De la 1-a Mai încôce s'a introdus și acolo un regulament foarte aspru. Toate epistolele, ce le sosesc, acum și acolo mai întâi le desface și le cetesce directorul temniței. — Dômnule Rațiu și Luocaci nu mai au acum dreptul să întreacă dânsule la soții lor întemnițați. D-l Victor Branice, vizitând din nou pe fratele său D-l Dr. Branice în temnița din Vaț, directorul din nou li-a interzis să converseze împreună în limba română, și astfel frații au trebuit érași să se despartă de oaltă, fără șca să fi putut schimba nici o vorbă unul cu altul. — „Gazeta Poporului” din Bucuresci scrie: De câte-va zile se află în Bucuresci d-na Barcianu, soția martirului Daniil P. Barcianu, întemnițată la Vaț. Dôamna Barcianu spune că, după cum i-a comunicat directorul temniței, sôrtea întemnițatilor din Vaț va deveni și mai grea, cu începere de la 1 Mai. Din acea zi, martirii nu vor mai pute fi vizitați de familiile lor, de cât odată pe săptămână. Din această cauză, familiile d-lor Barcianu și Comșa vor părăsi luna această Vațul, unde nu mai au de ce sta, decât nu mai pot mângăia pe soți pentru suferințele lor țilnice. Sôrtea condamnatilor de la Vaț a devenit deci mai grea, de cât a criminalilor din temnițele ordinare.

— o —

Nici bisericii frumoase n'ar vré să avem! Din Câmpia ni-se scrie, că pe ziua de 20 April n. c. a fost pus din partea fisolgăbirului Münstermann din Ormeniș terminul pentru ținerea pertractărei în cauza de-a se concede edificarea unei biserici de pără în comuna Sângeorgiu de Câmpia. Au fost citați protopopul Codarcea, inginerul comitatului, notarul cercului, vecinii locului proiectat pentru edificare, primarul, curatoratul bisericesc și comuna întregă. Cu toții împreună au așteptat totă ziua, dér fisolgăbirul, care cu 8 zile înainte a primit o anticipațiune de 12 fl. 80 cr., n'a venit, și mulțimea ômenilor citați a trebuit să se împraștia, după ce au perdut câte-o zi de lucru cu așteptarea. Ba, pentru ca batjocura să fiă și mai mare, fisolgăbirul a aflat de cuviință să facă și o demonstrațiă: a venit până la marginea comunei cu calésca cu patru cai și de-acolo s'a întors îndêrê. Mulțimea, care se adunase în urma citațiunii lui, cu drept cuvânt a rămas scandalisată și revoltată de purtarea acestui funcționar unguresc, care își arată într'un mod atât de necioplit ura sa față de Români. Dêr timpul pentru edificarea numitei biserici fiind înaintat și materialul adunat, biserică va trebui totuși să se edifice, chiar și în contra voinței „Măriei Sale” d-lui fisolgăbiru. Anunțul pentru darea în întreprindere a edificărei acelei biserici s'a și publicat în numărul din Dumineca trecută al „Gaz. Trans.”, asupra căruia atragem și prin această atențiunea antreprenorilor pentru construcțiuni. Licitațiunea se va ține în 14 Mai n. c. Pentru informațiuni a se adresa la D-l Ludovic Simon, mare proprietar român în acea comună (Sângeorgiu, p. u. Uzdi-Szt. Péter).

— o —

Procesul Săcelenilor contra comunei Prejmer. La 29 Aprilie n. a. c. a fost prima înfașurare înaintea tribunalului din Brașov, ca for urbană, în cunoscutul proces intentat de aproape o mie locuitori Săceleni din comuna Têrlungeni, Zizin și Parcăreni contra comunei Prejmer, ca încusată. Advocății acestei comune d-nii C. Schnell și Harmath, au făcut excepțiunea de incompetență, cerând ca pâritorii să fiă respinși cu pără lor. Tribunalul însă n'a încuviințat această cerere, care a fost combătută de advocatul pâritorilor Dr. A. Papp, și astfel s'a hotărât ca pertractarea meritorică să se amâne până la 1 Iulie, ca să fiă timp pentru procurarea de documente însemnate din partea comunei Prejmer. Procesul acesta s'a născut așa: Comunele numite pâritoare posed de mai mult ca 100 de ani un mare hotar dela comuna Prejmer pentru care plătesc o arendă anuală. Acest hotar îl pretind acum, ca proprietate a lor, oferindu-se de a plăti odată pentru tot-déuna suma corăspundătoare arendei anuale. Procesul de față va hotări în a cui mâni are să rămână hotarul acela însemnat.

— o —

Miletici în Belgrad. Din Belgradul Sêrbiei i-se scrie unei foi unguresci, că veteranelor luptători și naționalist sêrb, d-l Svetozar Miletici, va merge în curând la Belgrad, unde n'a fost de 20 de ani. Miletici a fost invitat special de fruntașii capitalei sêrbesci, ca să facă această călătoria, anunțând sosirea lui prin placate, în care se dice, că capitala regatului în curând va primi în brațele ei pe marele Sêrb. În cercurile tinerimei s'a pornit mișcare, ca să se facă rarului ôspe o splendidă primire. Miletici va merge la Belgrad împreună cu fiica sa Milița și cu nevasta publicistului sêrb Tomici. Guvernul sêrbesc a dat concesiunea poporațiunii pentru a face primire festivă ôspelui sêrb.

— o —

Născut în cociug. Din comuna Beresiu, comitatul Timiș, i-se scrie „Dreptății” despre o întâmplare pe cât de rară, pe atât și de tristă și de mișcătoare. Murind adecă zilele acestea țeranca de acolo Iconia Ciulan și fiind pusă în sicriu, a dat naștere unui copil mort. Casul acesta a produs mare iritațiune între locuitorii de acolo. Erf a fost anunțată întâmplarea această procuraturii regesci din loc, ér tribunalul a introdus o fôrte strictă cercetare, voinde a erua, ori de Iconia Ciulan a murit în adevêr de môrte naturală? Atât cadavrul nefericitei femei, cât și a copilului va fi secționat.

— o —

Cununia. D-l Eliă Cismaș din Ciacova și d-șora Elena Orbonaș din Orăștie, și-au sêrbat cununia în 22 Aprilie.

— o —

Mișcarea în țergul cerealelor. Piețele cerealelor din străinătate, scrie „Liberalul Gălățan”, sunt într'o adevărată fierbere; scirile sosesc țilnice cu o suire de cel puțin 25 centime de hectolitru la toate produsele și fisionomia bursei nôstre s'a schimbat. În ultimele 3—4 săptămâni stockul nostru s'a împuținat aprosimativ cu 75 la sută. Aproape toate șlepurile sosite de pe Prut s'au încercat. Cantitatea exportată din Galați în acest scurt interval se ridică la 750 până la opt sute mii hectol. Pe piața Brăilei esportul nu credem să ajungă astă-zi la 400,000 hectol. Cumpărăturile făcute în interiorul țerei sunt destul de însemnate și cu prețuri satisfăcătoare: S'a plătit sêcara în Galați până la 7.20. Grâul prima calitate 10 fr. Porumbul 8.65, cincuantina 10 fr. — Orzul 6.20. Porumbul roșu 10.35 hectolitru. Scirile recoltelor din străinătate sunt nefavorabile. Sêcara sêmănată în Germania a fost în parte reintorsă, fiind-că n'a iertat bine și fiind rău răsărită. În America grâul suferă de răcoală și nu pôte progresa. Sêmănăturile la noi sufer și ele de această cauză, precum și de lipsa de apă. Stockul produselor în Europa și America s'a împuținat, și ofertele din țerile agricole au început a deveni rare.

— o —

Din Capulcodrului și din Păltinôsa (Bucovina) primesce „Deșteptarea” scirea,

că nici un om de léc din cele sate nu bea nici rachiu și nici bere. Și ecă de ce nu beu ômenii nici bere: Un Șvab li-a spus unor ômeni din Păltinôsa, că poposind la cărșma din Hadic, a vêdut cu ochii lui, cum o jidancă a spurcat un polobocel de bere, turnând în trênsul o ôla de ud omnesc. Chiar nici Petrea Nichii, care mai înainte era cel mai pătimăș huișcar de rachiu, acumă nu mai bea nimică, și așa de tare s'au îndreptat toți ômenii, că ț-i mai mare dragul să te întâlnească cu dênșii și să vorbească. Bravul Capulcodrean Nicolai Ardelean, îndemnat de bărbați, care lucră cu totă inima pentru binele de obște, și-a făcut o dughiană cu tablă frumôsă românesca, și dughiana lui îi așa de ticsită de creștini români, încât dughenarul în săptămâna patimelor să fi vândut marfă până peste 30 de florini pe zi. Mult ajută creștinilor din Capulcodrului și d-l poștar Mărcuș, care anume a luat trafica la poștă, ca să n'aibă creștinii prilej de a merge după pacică la cărșmă și a căde în ispita de a bea rachiu. Românii din Păltinôsa și din Capulcodrului beau numai bêturi făcute de mâna lor și mai beau și vin, déră numai de cel curat.

— o —

Musica orășenescă va concerta Lună după prânț la ôrele 5½ pe promenada de jos.

Programul festivităților primirei noului Metropolit. Se asigură, că Escelența Sa noul arhiepiscop și Metropolit va sosi la Blașiu în 18 Mai n. c., ér instalarea se va face în ziua următoare, 19 Mai. Programul primirei și festivităților arangiate cu această ocaziune, după cum îi se comunică „Revistei Orăștiei”, este următorul:

„La intrarea Escelenței Sale în arhidieceasă, începând dela Vințul-de-jos, unde va fi întâmpinat de protopopul Albei-Iulia Simeon Micu, toate comunele, cari sunt mai aproape situate de calea ferată, sunt recercate a eși cu preoții lor în frunte, pentru întâmpinarea Escelenței Sale. Dela gara Teiuș până la Blașiu va fi acompaniat de mulțimea, care va eși spre întâmpinare încă la Teiuș.

„Sosit la gară, va fi salutat de tinerimea școlară, elevele internatului, de poporul doritor de a-și vedé odată sosit pe mult iubitul său păstor sufletesc, ca să intre în capitala Sa, unde la mai multe porți triumfale, aședate la intrarea în oraș, în piață și înaintea reședinței, o să fiă bineventat de către fruntașii anume designați. „Mult va contribui la ridicarea festivității decorațiunea caselor, de ôre-ce locuitorii acestui oraș emuléză, care de care spre a-și decora mai frumos casa, voinde a da și prin această expresiune simțămintelor da iubire față de mult iubitul arhiepiscop.

„În sêra sosirei va fi iluminată, ér în ziua următoare — după serviciul divin — instalarea. În sêra zilei de instalare îi se

Acolo erau culcușul și vizuniile fiarelor, de cari nici vênătorii nu se bizuiau a se apropia fără arme bune.

În zilele senine și fără vântose se zărea cum se urcau din acel spațiu de verdéță spre albastrul cerului, stâlpi de fum alb, ce eșiau din bojdeucile pădurilor aleși din robii boeresci. Apele turbur ale riului Ross curgeau la marginile acestor codri, érá la o cotitură a riului, lângă o stâncă albă, pe o poeniță, sta o bojdeucă afumată și nêgră a unui pădurar. Sorele era la apus, și amurgul serii cătinel acoperea în umbră bojdeuca sêracului. Liniscea în alături era întreruptă numai de sbierătul a două oițe, ce pásceau în poeniță. Pe pragul bojdeucei ședea un bêtrân în cămașă rufôsă, încins cu un curmeiu. Bêtrânul avea ca la 70 de ani, însă era încă musculos și țanțoș. El stătea pe gânduri, țintind o căutătură în cursul riului, cu o mână ținea pe genunchii săi o cobză ale cărei strune le atingeă cătinel cu degetele sbârcoite și negre, și mormăia cu o voce înađușită un fel de cântec, cum se vede, inspirat de gândurile unui trist souvenir, căci ofta din adêncul

peptului, apoi intonând pe instrumentul său un acord, cu o voce puternică de bariton cântă:

Țeră, țeră blêstămată
Tu picat'ai în robii,
Și de hêtmani lèpădată
Ești cuprinsă de urgi.

Cântând se opri de-odată și trase cu urechia la șgomotul tropotului unui cal, ce străbătea cu regegiune codrul spre bojdeucă, și se arătă mai târziu pe potica șuvuetă un călăreț țind cu o mână frêul calului, érá cu cealaltă apêrându-și fața de crențile copacilor din calea sa. Călărețul era Hrițco; el sosind dinaintea bojdeucei sări din șea și, apropiindu-se de bêtrânul, cu respect îi sărută mâna.

— Bine te-am găsit, moșule Nichită, dișe ôspele puindu-se pe prispă.

— Bine ai venit, fêtul meu, îi răspuse bêtrânul; ce întâmplare te aduce la mine, căci nu te așteptam astăzi?

— Stăpânul nostru pregătesce pe mâne o vênătoare mare, și eu, trecând nu departe de aici, m'am abătut la D-ta, răspuse

Hrițco oftând cu tristeță și uitându-se în jur. „Dêr unde ești Catrinuță?” adause el cu îngrijire.

— S'a dus la cules de hribi, dér n'a zăbăvi mult, îi răspuse bêtrânul uitându-se cam pe furis la el.

— O, dér veni mai curând, căci tare n'am vreme și aș dori să-i vorbesc ceva în grabă.

— Ce grabă mare ai? îl întrerupse Nichita, au dóră s'a întâmplat ceva la curte? Căci nu de geaba îi calul scaldat în spume, ridică i măcar șeua și lasă-l să pască nițel.

Hrițco luă tărnița de pe cal și-i dădu drumul pe poeniță. Apoi întorcându-se spre moșul Nichita se puse lângă el.

— Și ce se mai aude pe la voi? întrebă bêtrânul.

— Ca tot-déuna nimic bun, răspuse Hrițco, a cărui față se posomorî.

Nichita cântă cu îngrijire la el, apoi puind cobza la o parte îi dișe cu tristeță:

— Și ce-i de mirat, decât nu poți aștepta vre-un bine? Desmerdările boerilor,

cu cari ne fericesc ei câte-odată diu urit, toate se sfîrșesc cu vergi și bice, îmi e deci lucru de mirare, că până acumă încă nu ț-i-s'au numêrat și ție vr'o câteva sute!

— Ș'apoi de ce să fiu bătut, când eu îmi împlinesc cu totă sirguintă datorile serviciului?

— Ia așa din haz... adecă să arete la ceialaltă, că și spetele favoritului nu sunt scutite de lovitură. Așa, dragul meu, boerilor le vin câte odată tône ciudate. Am pățit'o nu odată în tinerețe, când eram cobzar la curte. Și de aceea cum te-am vêdut, te-am cunoscut pe față, că ai pățit ceva séu ai s'o pătesci.

— Ai dreptate, moșule Nichită, îi răspuse Hrițco cu un oftat. O presimțire îmi șoptesce de ceva rău cu începutul benchetelor la curte.

— Și pentru ce gândesc așa?

— Pentru-că totă tinerimea de boeri, trecând la vênat prin codrii acestia, pot să dea de urmele unui vênat, ce nu amde gând să-l las în mâinile lor. Êtă asta mă îngrijesce.

va face un conduct cu torțe. Punctul cel mai frumos al acestor festivități va fi ne-greșit „Concertul“ ce-l va arangia re-nunțatul nostru profesor de musică Iacob Mu-reșianu ajutat fiind și de fratele său Traian Mureșianu, plăcutul baritonist, cunoscut pre-bine la noi“.

Din comitatul Bistrița-Năsăud.

Bistrița, Mai 1895.

Onorată Redacțiune! La 20 Aprilie s'a ținut congregațiunea ordinară de primă-veră a comitatului nostru, sub presiul fiș-panului conte Paul Betlen. La ordinea zi-șii au fost 111 obiecte de pertractat, din-tre cari însă numai două au dat ansă la o desbatere mai vehementă. Cel mai însem-nat dintre aceste două obiecte, intru cât ne interesază mai mult pe noi Români, a fost *rescriptul ministrului de interne privitor la publicarea în toate trei limbile a obiectelor de pertractat în congregațiune.*

Anul trecut adecă, congregațiunea noastră hotărîrea, ca raportorul la fiș-care obiect de pertractat să spună și în limba germană și română, despre ce e vorba, ca așa să poată înțelege și acei membri din congre-gațiune, cari nu știu un-gurește. Hotărîrea această însă adusă, după cum am dîs, încă în anul trecut, acum ministrul de interne o nimicește sub cuvînt, că prin modul acesta de-a raporta s'ar lungi prea mult desbaterile, și că dela raportori nu se pôte pretinde să cunoscă toate trei limbile.

Comisiunea permanentă propuse, ca rescriptul acesta al ministrului de interne să se ia simplu la cunoscință. Membrul congre-gațiunii, d-l Dr. Gavrilă Tripon, pro-puse însă, să se înainteze contra rescrip-tului ministerial o reprezentațiune către camera deputaților.

Dér ce să vezi? Voinicosul fișpan îi detrase d-lui avocat Tripon cuvîntul, și-țind „că rescriptul ministerial nu pôte fi obiect de desbatere, ci membrii congregațiunii au numai simplă minte de-a vota, că îl iau la cunoscință, séu ba“.

La această se ridică vicarul din Nă-săud, d-l Dr. Ion Pop, voind asemenea să vorbescă la obiect, dér și lui îi detrase fișpanul cuvîntul. Aceași sôrte o avură și preotul sășesc Carol Müller și directorul gimnasiului sășesc George Fischer.

Se vede déră, că fișpanul de acuma, de bine ce a ajuns sé aibă ca stăpân pe pașa de odinoră dela Bistrița de tristă memoriă, a devenit un alter Banffy, și ca și acesta pășese despotie în congregațiă, împiedecă libertatea cuvîntului și provôcă hotărîri la poruncă. Bistrițenii și Năsău-denii, oredem, că știu după atâtea pătani, că contra acestor mici despoți nu există alt leac, decât lupta energetică și neînfricată pentru a face să se respecte legea, drep-tatea și echitatea și acesta luptă pretinde înainte de toate, ca toți să fiă solidari.

Coresp.

Congresul didactic din Brăila.

Anul acesta s'a ținut în Brăila (Ro-mânia) în zilele de 5, 6 și 7 Aprilie un congres didactic.

Au luat parte un mare număr de membri ai corpului didactic. Cestiunile stabilite din anul trecut a se discuta, au fost două: 1. Decă este nevoie de o clasă pregătitoare pentru trecerea școlărilor dela clasele primare la cursul secundar; 2. A-probarea programei analitice, a claselor primare, alcătuită de comisia însărcinată de congresul din Ploesci.

Din lipsa de timp câți-va institutori și profesori au vorbit numai asupra ces-tiei prime, pronunțându-se, ca clasa I se-cundară să servescă, ca un fel de repetiție și întărire a cunoscințelor claselor primare.

Discuția acestei cestiuni a durat 2 zile; în a treia zi s'au stabilit cestiunile, ce se vor discuta anul viitor, în congresul ce se va ține la Focșani, după cum urmază:

1.) Reducerea serviciului militar pen-tru absolvenții școlărilor primare și ajutara-rea copiilor săraci, cu mijloce de a face reală obligativitatea învățămîntului primar, indemnând și ajutând pe părinți a'și trimite copiii la școlă.

2.) Îmbunătățirea pozițiunii materiale și stabilitatea membrilor corpului didactic.

3.) Necesitatea reorganizării învățămîntului secundar în așa fel, ca cursurile, inferioare să fiă comune pentru învățămîntul clasic, real și comercial, formând un tot complet.

La Congresul dela Brăila au luat parte un mare număr de învățatori și in-stitutori și mai puțin profesori secundari și d-l Dr. Tăranilor. Discuțiunile au fost liniștite și bine conduse, ceea ce a lă-sat o frumoasă impresie tuturor, cari au asistat. Cu această ocaziă, s'a dat îndruma-rea organizării societății corpului didactic, admitându-se propunerea, ca programa ana-litică a claselor primare să fiă desbătută în societățile, ce se vor forma în fiș-care județ, și hotărîrile luate se vor comunica societății centrale din Bucuresci, care le va publica și le va prezenta viitorului congres.

Focul din Murș-Ludoș.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.)

Onorată Redacțiune! In 26 Aprilie la 10^{1/2} ore a. m. izbucnind foc în paele unui econom de aici, elementul înfricoșat, hrănit fiind de un vînt vehement, în cu-rînd a prefăcut în cenușă 14 case, îm-preună cu toate edificiile economice, buca-tele și nutrețul de vite al bieților economi români de aici. Focul, fiind teribil, a stră-bătut chiar și înlăuntrul caselor și a mis-tuit tot ce a fost în ele, lăsând pe locuitori, nu numai fără de locuințe, dér chiar și fără îmbrăcăminte și fără pâinea de toate zilele.

Paguba socotită abia pe jumătate,

s'a constatat a fi peste 9000 fl. Norocul a fost, că vîntul și-a schimbat direcțiunea, căci alt-cum focul, iscându-se la capul comunei dincătrău sufla vîntul, ar fi mis-tuit întrîgă comuna. Ajutorul pentru lo-calizarea focului, căci de stingere nu mai putea fi vorba, era neînsemnat, deórece pompieri sunt aici puțin și cu rechisite puține și rele, ér celălalt public a dovedit o nepăsare, ce cade sub totă critica. Așa se pare, că proprietarii caselor arse fiind toți Români, antipatia și ura față de ei, s'a arătat și cu această ocaziune tristă. Las' că și dintre ai noștri unii stăteau numai ca privitori din depărtare, dér la acesta a contribuit și faptul, că gendarmeria în ase-menea casuri i-a maltractat pe mulți fără de nici o cauză.

Dér împrejurarea, că dintre proprie-tarii străini, cari arau în depărtare abia de 1 kilometru, nu și-au desprins nici măcar vitele pentru a aduce baremi vre-o bute de apă pentru stîns, nu se pôte es-plica altfel, decât din ura de rasă, ce o au față de Români.

Considerând însă prestațiunile, ce le împlinesc în folosul comunei, Români de aici ar fi meritat în o zi de așa grea încercare mai mult ajutor, căci decă e vorba de un transport la miliția, de lemne la comună, de curățitul stradelor și a șan-țurilor la comună, Români sunt mînați cu carșe și cu brațele lor; ér decă e vorba de a ține pază de noapte, véra și iérna, tot Români sunt la rînd, cari vara muncesc peste zi la câmp, ér noptea străjuiesc, pe când o mulțime de alți locuitori maghiari și evrei, proprietari și meseriași, sunt scu-tiți sub diverse forme și preteceste.

Aici Români de două confesiuni susțin împreună o școlă română, cu multe jertfe, însă pe când din venitele comunei școlă maghiară de stat primesce un ajutor de 200 fl. la an, școlă română nu capătă nici un ban, ci numai amenințări.

Venitele comunei trec preste suma de 4000 fl. la an, din care sumă s'ar pôte procura rechisite mai bune pentru pompieri, în al caror număr, pe lângă o bună înțelegere, ar pôte să facă și Ro-mâni un despărțămînt; însă venitele acelea se cheltuesc fără considerare la lipsele principale și de urgență ale comunei, și acesta apoi se recunósce numai prea târziu, în zilele de pericol, precum este cel amintit mai sus.

Aici în Dumineca trecută s'a mai instituit un comitet sub presiul P. O. D. protopop Nicolau Solomon pentru a aduna pe sêma nenorociților ajutóre din comună și din tractul Ludoșului, căci lipsele lor sunt mari și urgente. Ajutórele dinafară vor fi bine-venite și chitate pe calea publicității.

M.-Ludoș, 2 Mai 1895.

R. Luca,
învățător.

Date noue despre Ioan Orth.

Este lucru cunoscut, că fostul archi-duce austriac Ioan, care înainte cu 3 ani luă numele de Ioan Orth, abdicînd la tóte drepturile sale ca archiduce, de doi ani încóce a dispărut, nesciind nimeni sigur de urma lui. Se credea, că a perit și el îm-preună cu cei-alți marinari de pe vaporul „Margaretha“, pe care-l cumpărase el, fă-cînd călătorii pe mare și despre care se știe, că se nenorocise. De atunci însă, de mai multe-ori se auđise prin lume, că Ion Orth n'a murit și că trăsese prin străi-nătate.

Zilele trecute un anumit Dr. Siemi-radzky trimise redacțiunii unui diar din Budapesta o epistolă datată din 28 Aprilie a. c., în care epistolă el spune următoarele:

„Pe timpul pretinsului naufragiu al vaporului „Margaretha“, mă aflam în Buenos-Ayres, și auđii dela neguțătorii de acolo, că fostul archiduce Ioan își vînduse vapo-rul unui armator din Buenos-Ayres. Cum va-porul în adevér s'a nenorocit lângă Cap Horn, după cum se povestese, séu că a luat o numire nouă, dispărînd astfel din marină, despre acestea ar pôte da sêmă numai societatea de asigurare, care a plătit suma de asigurare pentru vapor. Una însă este sigur, că adecă Ioan Orth pe timpul naufra-giului nu era pe vaporul amintit.

„Șese luni mai târziu, îndată după sinuciderea lui Balmaceda, în 1 Aprilie 1892 érași călătorii la Santiago de Chile, unde mă întâlnii cu mai mulți oficiali din ma-rina republicei Chile. În clubul german din Santiago nu era nici un secret, că pretin-sul archiduce Ioan dispărut, stă în serviciul republicei Chile și că a luat parte, ca oficial de marină, la întregul rebel al insurgen-ților contra lui Balmaceda. Cât a mai ră-mas el în serviciile acestui stat, nu știu, dér e probabil, că a luat parte și la res-belul chinez-japonez, ca comandant al vaporului de rebel „Presidente Errazuris“, pe care guvernul republican l'a trimis și vîndut Japoniei. Faimela, că Ioan Orth ar fi luat parte și la rebelele civile din Bra-silie, sunt false, de óre-ce eu am mulți amici în armata federalistă braziliană, dintre cari nici unul nu știe despre el nemica“.

Literatură.

Memorii din 1848/49 de Vasilie Mol-dovan, broșură elegantă, de 11 côle, format 8°. Prețul unui esemplar e: 50 cr. séu 1 corónă, plus 5 cr. porto postal; pentru România și străinătate 1 franc 50 bani. Comandele se pot face la adresa: Traian H. Pop, publicist, Brașov (Brassó) séu la administrația „Gazetei Transilvaniei“. Domni abonenți ai „Gazetei“ își pôte procura această scriere de-odată cu reînnoirea abonamentului trilarar la fișă.

Scrieri și vorbirii culesse apoi direse de Dr. Georgiu Pop. Acesta este titlul unei broșuri polemice de 79 pag., ce a apărut în tipografia un-gureșcă din Arad. Costă 1 fl.

— Greșesci dragul meu, intrerupse Nichita, înțeleg de cine vorbesci, dér geaba-ți bați capul, căci sunt în codrii noștri locuri atât de nepătrunse, încât ne este forțe ușor a ascunde urmele odorului teu; și dela tine asemenea atárnă sé nu-i prea apropiu de bojdeuca mea. Érá în urmă, fătul meu, noi trebuie să facem capăt vorbeii cu căsătoria ta, căci mai curînd séu mai târziu se pôte întâmpla aceea, de care te temi așa de mult.

— O, Dómne! când mă gândesc la această, chiar imi vine ameteală. De ce n'ași putea, căsătorit cu Catrinața, să trăsesc în-tr'o țără, unde nimeni n'ar îndrăzni să mi-o răpescă. Érá decă mi-ași duce femeia la corte, mi-ar lua-o negreșit, despărțindu-mé de ea. E destul să placă numai unuia din boeri, care îndată și ar și cumpăra-o cu bani, séu în schimb dela stăpânul nostru. O! blăstemat fiă césul, în care m'am născut, și cei ce m'au lepădat în ieslele grajdului boeresc, adaoșe Hrițco cu desperare.

— Totuși nu te poți plînge de sôrtea ta, căci trăsesci în bine, deosebindu-te de alți robi, ce pătinesc schingiurii și fôme.

— Și ce-mi pasă de binele trupesc, decă inima mea e schingiuită, și lacrimi năbușiră din ochii lui. Dér de odată tresări și trase cu urechia, căci nu în mare depărtare se auđi un glas melodios, vocea Catrinuței, care scoborea potica codrului cântînd. Ér ecoul codrului îi răspundea, și totul sêmăna sunetului limpede al unui clo-poțel. Cîntecul deveni din ce în ce mai lămurit, putîndu-se distinge următoarele cu-vinte:

Floricea codrului
Ce crescî singurică
Sub razele sórelui
Pe-a codrului potioă?
Tristă-ți va fi sôrtea
Déc'ai fi menită,
Vîndută ca marfă
Sé fii osîndită.*)

Ea cînta cu pasiune pășind pe gân-durii spre casa părintescă.

(Va urma.)

*) Cîntec vechiu malorus.

Trei parabole ale contelui Tolstoi.

Contele Leon Tolstoi a trimis trei parabole unei mici reviste rusesce, care ca și tóte celelalte, ceruse colaborațiunea sa. Aceste parabole constituiesc, în câte-va cu-vinte, testamentul séu filosofic.

El însu-și, de altminteri, s'a însărci-nat să ne explice sensul; și pôte că nici odată nu și-a expus, ca acum, doctrina sa în termeni mai lămuriti, nici sub o formă mai sistematică.

Éta întâia parabolă:

Nisce burueni crescuseră într'o țarină bună. Ca să le stîrpscă, proprietarii țari-nei s'au pus să le cosescă; dér burienele cresceau mai des. Un cultivator bun și în-țelept întelnesce pe proprietarii țarinei și între alte recomandațiuni, ce le făcu, îi sfătui să nu mai cosescă burienele, deórece cresceau mai mult: dér să le smulgă din rădăcinii.

Însă proprietarii nu luară în sêmă sfaturile bunului cultivator; și burienele se întinseră peste totă țarina. Atunci unul din proprietarii își aduse aminte și aminti

tovarășilor séi sfatul dat odată de bunul cultivator, ca să smulgă iérba cu rădăci-nile sale, în loc de a o cosi. Dér ceilalți îl luară în ris și credură că, séu era ne-bun, séu glumea, séu că în fine căuta să înșele pe tovarășii séi, avînd vr'o intenție ascunsă.

„Tot ast-fel a fost și cu mine“, adaoșă contele de Tolstoi, „când am voit să amin-tesc ómenilor preceptul evangelic asupra neresistenței la réu“.

A doua parabolă:

Câți-va ómeni făceau comerț cu făi-nă, unt, lapte și altele de asemenea. Dorind să se îmbogățescă mai iute, ei începură să amestece cu marfa lor tot felul de sub-stanțe străine, punînd în făină țărițe, în lapte apă, fabricînd untul cu margarină. Și fiind-că acum nu se găseau în tot orașul decât produse falsificate, locuitorii se obi-cnuiseră cu ele, așa că până în cele din urmă, nici nu se mai plânseră.

Dér într'o zi, veni o țerancă, care păstrase obiceiul de a vinde numai pro-visiuni naturale și care nici-odată nu voise să întrebunțeze mărfuri falsificate. Ea de-

ECONOMIA.

Grăpatul Holdelor.

Ferice de cei ce învață din experiență, din pățania altora; căci cei ce învață din experiența proprie, plătesc scump, adese-ori pre scump învățătura lor.

Adevărul acesta mi-a venit în minte, când am vădit în primăveră acosta scumpetea cea mare a nutrețului, — scumpete, care a făcut pe mulți economii de vite, ca cu ocaziunea tîrgurilor de țără, să-și vîndă vitele cu orî ce preț, numai ca să potă plăti măcar o parte din nutrețul consumat preste iernă și în primăveră.

Și când socotim, că nutrețul cumpărat, pe lângă puțină ostenelă, s'ar pută produce și în holde, avem tot dreptul de-a dice, că cei mai mulți din plugarii noștri învață tot din pățaniile lor proprii, în loc de-a mai înveța câte ceva și din pățaniile altora.

Adevărat, că cei mai mulți, când vîd, că duc lipsă de nutreț, își dic: „Lasă, că voiî cosi mai mult la veră, s'eu apoi imî voiî umpăra de tîmnă, cât imî va mai rebui“; decă vîd, că li-a căcut vre-o vită în eslea din grajd, fiind-că acosta e prea scundă, érăși dic: „Lasă, că acum voiî să fac alta mai înaltă“, — și așa mai departe, învețînd tot numai din primejdiile și necăsurile proprii.

Plugarul înțelept însă, trebuie să se silăscă a înveța din pățaniile, din cercetările și povețele altora. Una dintre învățăturile cele mai folositoare, ce le putem împrumuta dela alții, este și grăpatul holdelor.

Pe la noi vor mai fi pôte multe comune, cari abia vor fi audît de grăpatul holdelor, pe când în țările mai înaintate în plugărit, grăpatul holdelor se face tot așa de regulat, ca și săpatul cucuruzului.

Se scie, că peste iernă mai ales, pămîntul prînde un fel de scîrță pe sîmînături, care, decă nu va fi spartă și împrăștiată la timp, împedecă și zădărnicesce ore-cum, pe timp de secetă, creșterea și dezvoltarea sîmînăturilor.

Maiorul de Crud din Anglia a fost cel dintâi, care vîdînd acea scîrță tare pe sîmînăturile sale de tîmnă, s'a apucat în anul 1839 și le a grăpat, nu numai în lungul, ci și în latul. Grăpatul acesta l'a făcut el primăveră în luna lui Aprilie, pe un timp, când sîmînăturile de holde au avut pămîntul bine svîntat.

Urmarea a fost, că holdele grăpate au dat seceriș mai multămi-

tor, ca cele negrăpate, deore-ce în cele dintâi nu numai, că s'a făcut grăul mai frumos și mai bobonat, dér prin grăpare mulțime de burueni stricăcioase s'au mai stîrpit de prin el.

Ademenit de acosta ispravă folositoare, nu numai că a continuat a-și grăpa holdele sale în toți anii, dér chiar și pe alții i-a îndemnat și sfătuit la acosta lucrare, care pentru puținul lucru, ce-l dă plugarului, îl rîsplătesce cu un seceriș îmbelșugat.

Esemplul maiorului de Crud a fost urmat ast-fel și de alții, cari toți au fost mulțămiiți cu aceste încercări. Ba unii au mers și mai departe, cu deosebire în economiile comasate; ei adecă, cu prilejul grăpatului, s'au pus și au sîmînă în holde trifoi roșu, care la umbra holdei a crescut până la secere așa de mare, încât după secere s'a putut cosi cu miriștea dinpreună, ca nutreț pentru vite.

Sîmînăturile trifoiului roșu în holde se pôte face nu numai înainte de grăpat, ci chiar și după aceea, deore-ce fiind sîmînăta lui tare mîruntă, ea se astupă și de sine, când cade după aceea câte-o plîiă mai mărișoră.

În câmpurile comasate, pămînturile sîmînăte cu trifoi roșu se mai lasă câte-un an doi ca trifoiște, și numai după aceea se ară spre tîmnă și se sîmînă cu un fel de spicîose.

La noi sunt încă mulți plugari, cari ne-cum să-și grăpe holdele, dér nici măcar de cultura trifoiului, fiă și pe o întindere mai mică, nu se ocupă cu de-adînsul. Mai mult, sunt plugari, cari nici fînațele naturale, pe cari creșce ierba de sine, nu le îngrijesc cum se cade.

Ca să nu vorbim de sîmînăturile și gunoitul fînațelor sterpe pe ierbă, vom spune numai, că nici măcar nisce mușinoie scîse de sobolî nu se risipesc primăveră, deși acelea, după cum e scîut, împedecă nu numai creșterea ierbei, dér chiar și cositul cum se cade; nici răchitele nu se lăzuesc, pe unde se fac, ci mai bine se ocolesc cu cîsa; ba nici fînațele pline de mușchi nu se grăpă etc. Unde rămăne apoi irigația (udarea) fînațelor lipsite de umezela pe timp de secetă? și unde canalizarea și scurgerea celor prea umede și apătose?

În adevăr, că până când nu se vor cugeta mai cu de-adînsul și plugarii noștri la d'acestea, vor trebui să învețe tot din pățaniile lor proprii.

I. Georgescu.

Producțiunea mierii în Europa.

După cele mai din urmă statistice, în întreaga Europă se produce anual 15,000 tone de cêră, reprezentînd o valoare de 33.750,000 lei, ér producțiunea mierii atînge 80,000 tone, adică o valoare de 55.000,000 lei.

Mai mult de cât atât: étă câte-va cifre interesante în ceea-ce priveșce producțiunea stupilor de albine în țările din Europa, unde populațiunea se ocupă cu creșterea albinelor.

Germania	1.910.000	stupi	dau	20.000	tone	miere
Spania	1.690.000	„	„	19.000	„	„
Austria	1.550.000	„	„	18.000	„	„
Francia	950.000	„	„	10.000	„	„
Olanda	240.000	„	„	2.500	„	„
Belgia	200.000	„	„	2.000	„	„
Grecia	50.000	„	„	1.400	„	„
Rusia	110.000	„	„	900	„	„
Danemarca	90.000	„	„	900	„	„

Sunt și în Anglia stupării fôrte frumoșe, mai cu sîmă în comitatul Durham. De cea-faltă parte a Atlanticeî, țera unde producția este mai mare, este, după cât se crede, Statele-Unite, unde nu se numără mai puțin de 2.800.000 stupi, producînd în fie-care an o cantitate mijlocie de 30.000 tone. În Canada, aprîpe un mic orașel numit Becton, se găseșce cea mai mare stupărie, care se află în lume. Ea se întinde pe o suprafață de vre-o 20.000 metri pătrați și conține o armată de 19.000,000 albine, cari dau pe fie-care an 35—40.000 kilograme de miere.

Insectele comestibile (de mîncare).

Nu totă lumea ia din împărăția animalelor, pentru mîncarea ei, numai aceleași ființe.

Din contră ceea ce unele națiuni estimă, chiar ca delicios, altele aruncă, calificîndu-l, de spurcat, de revoltător al gustului și al stomacului.

Noi mîncăm, plătînd chiar scump, porcul, racul, etc., a căror viață și hrană sunt dintre cele mai murdare, pe când ne cuprînde disgustul numai decă am audî, că cine-va, chiar peste mări și peste țări, mîncă brîscă, șerpi, vermi, lăcuste, pisici etc.

Mîncăm cu deliciu melciul, dér ne cutremurăm gîndîndu-ne numai, la un cărabuș!

Vîntătorilor le lasă gura apă, înghit în sec, când se gîndesc numai la mațele sitarului, în cari Dumneșcu soie câți viermi s'au digerat.

Câți nu plătesc fôrte scump stridii aduse cu mari cheltueli, pe când alții au grêtă numai imaginîndu-și posibilitatea, că acest molusc, încă viu, să-le gâdele gâtul?

Englesii nu pot audî de brîscă ordinară, pe care Francesii o caută, pe când aleg brîscă țestîsă pentru prîndurile luxoșe.

Pe mesele princiare, în Japonia, o bucată pregătîta cu lipitori este o raritate prețioșă.

Românii din timpul lui Pliniu mîncău cu mare gust vermele unui fluture, care trîseșce în cîja putredă a unor arbori, a stejariilor. Ei mai îngurășau încă cu fînă pe acești viermi, înainte de-a se deda plăcerii, ca să-și strivășcă între dinți și să-și guste, înainte de a-i înghiți cu mare satisfacțiune.

Locuitorii din Madagascar prețuesc mult mîncarea de viermi de mătase fripti.

Unii oficeri de marină, europeni, cari au avut mirare, ca să guste acest soi de bucate, afirmă că l-au găsit de o bunătate rară.

În insulele Antile este un vierme mare al Palmierilor, care fript, serveșce la ospetele de onore.

Chinesii mîncă cu mare gust vermi muscelor de casă; prăjiți cu diverse sosuri, acești viermi sunt găsiți prea gustoși.

Hotențoșii petrec ore întregi, căuțînd în capul lor un vînat mîrunt, dér tot-déuna abundent, cu care chiar se desfată.

Dér să viu la locuste.

Usul de a mîncă aceste insecte este vechi de tot.

Evreii vechi le caută mult.

Poporele vechi ale Athenei alergău mai ales după lăcusta plină de ouș.

În Egipt și în Maroc lăcustele se vînd ca racii, pe piețe.

Tot așa și la Bagdad.

Lăcustele se mîncă fierte, prăjite, fripte, după ce li-s'au smuls aripile.

În Asia și Africa centrală și chiar cea septentrională, lăcustele sunt în cantitate pe piețele orașelor.

Marele esplorator, Dr. Livingstone, afirmă, că lăcustele constituie o adevărată bine-facere pentru populațiunile africane, în unele circumstanțe.

Nu i-au plăcut lăcustele fierte, însă prăjite le-a găsit escelente; el le pune pe aceeași linie cu cei mai buni raci, de al căror gust, gustul lor se apropie mult.

Același voiajor afirmă, că unele furnici, în Africa, nu sunt mai puțin gustate de multe popore, ce locuesc acest continent. Mai ales sunt preferate furnicile-femine pline de ouș.

Acest ilustru esplorator mai afirmă, cum că într'o țî, fiind vizitat de un șef bushiman al unui trib, i-a oferit o dulcêtă de persici și l'a întrebat, decă a mai gustat vr'o dată așa lucru bun.

Africanul i rîspunse, întrebîndu-l:

D-ta ai mîncat termite (ouele furnicilor bîrțose?)

Nu! i-a rîspuns esploratorul.

Ei bine, a dîs Africanul: decă ai mîncă câte-va furnici bîrțose, nu vei dori alt-ceva mai bun!

(„Ap. Săn.“)

P O V E Ș T E.

Cum se face vinul de miere. Vechii Germani aveau puțin vin, s'eu de loc. Nu cunosceau berea, căci nu exista încă. Bucatele lor erau fôrte simple, cu tôte aceste erau un popor viguros; ajungeau la o etate înaintată și se bucurau de o sănătate extraordinară. Acosta etate înaintată și cea sănătate o atribuiău *metului* s'eu vinului de miere. Pecat, că acosta beutură nobilă e așa de puțin cunoscută și în locul ei a venit berea, care prin mijlocele artificiale de preparare de multe-ori nu e sănătîsă.

Preotul Kneipp prepară vinul de miere în modul următor: pun 60 până la 65 litre de apă într'un caskan curat. După ce se încăldeșce, amestecă ca la 6 litri miere, apoi totul fierbe încet 1 cês și jumătate. Din când în când luăm cu hîgura spuma murdară de pe suprafață. După fierbere, acosta apă de miere se pune în vase de tinichea, s'eu de pămînt. După ce se răcesce, însă nu de tot, se pune într'un butoiu fôrte curat. Cepul se nu fiă întărit, ca să mai rîsufle. Decă pivnița e destul de caldă, atunci fierberea începe în 5—10 zile. După 14 zile de fierbere acest vin de miere se trage într'un alt butoiăș. Drojdia se dă la o parte. În butoiul al doilea fierberea ține 10—14 zile și după ce vinul se liniștesce, în cât nu se mai aude în vas, atunci se astupă bine. După 3—4 săptămîni se limpedeșce și e bun de bîut. Decă se trage în sticle, se astupă bine și se ține în nășip rece, el muscăză binîșor în câte-va zile.

Acosta beutură e fôrte rîcoritoare, de aceea e bine să se dea bolnavilor de friguri. Când bolnavii nu pot să bea nici vin, nici bere, cea mai bună beutură este acest vin de miere. El e bun însă și pentru cei sănătîși, dér să se bea numai în porțiuni mici.

Credințe deșerte.

Descântece de cês réu.

(Audițe dela o babă de pe Valea-Almașului)

Se luară Arhangel Gavrilă cu Arhangel

[Mihăilă,

clară comercianților, că se va încerca cu încăpătînire, ca să le deprecieze marfa. Atunci negustorii începură să-și bată joc de ea și tot orașul se năpusti asupra ei, împrutîndu-i, că vrea să deprecieze tôte proviziunile și că pretinde, ca ômenii să fiă condamnați să mîră de fîme.

„Tot ast-fel a fost și cu mine“, adăogă contele Tolstoi, „când mi-am expus părerile asupra sciinței din timpul meu. Când am dîs, că acosta sciință, care ni-se debiteză în bazarurile nîstre sciințifice, era făcută cu margarină, și că n'avea nimic comun cu singura sciință serioșă și veritabilă, totă lumea s'a pus să mă înjure și a voit să mă facă să înțeleg, că nefind eu însu-mi un savant de profesiune, nu era de talia mea să tratez subiecte așa de mari“.

Étă și a treia parabolă:

Mai mulți călători pe la apusul sîreului se rătăcesc într'o pădure. Unii propun să apuce spre dreapta, alții recomandă direcțiunea apusă. Numai unul din toți soco-

tesce, că e mai bine, ca mai întăi, să se oprăscă un moment, să se uite în jurul lor, să se chibzuescă, să reguleze drumul după pozițiunea stelelor și așa mai încolo. Dér nimeni nu vră să-l asculte; și tovarășii de călătorie încep să-l ocărășcă și să-l înjure, împrutîndu-i, că vră să le insufle discurgăria și inertiă.

„Tot astfel a fost și cu mine, adăogă Tolstoi, când am încercat să dau a înțeleg, că drumul pe care apucasem în pădurea profundă a chestiei sociale, pôte că nu era drumul bun, ce aveam de urmat; că în tot cazul era mai bine să ne fi oprit un moment, ca să ne chibzuiim și să ne fi regulat calea pe ore-care principii generale și esterne, pe care în tot momentul le aveam sub ochii noștri. Atunci toți din jurul meu s'au supărat și s'au grăbit să-mi înăbușe vocea cu strigătele cele mai vari; și mi-a rămas reputăția de-a fi un apostol al lenei, al discurgăriei și al inertiiei“.

Tot tãind și adevãrind, Prin pãmânt, pe sub pãmânt, Prin erbã, pe sub erbã, Prin frunzã, pe sub frunzã. Nime 'n lume nu-i auðia Numai Maica Sãntã Care-i întreba :

Unde mergeþi, Arhangel Gavrilã cu Arhna- [gel Mihailã ?

— Mergem sã cãutãm cãsul cel rãu, La pãcurar și la mielãr.

— Cãsul cel rãu nu-i la pãcurar și la [mielãr,

Ci-i la N. în crucile șelilor, În mijlocul spatelilor.

— Bine alege-l, Maicã Sãntã, Bine culege-l :

Din tot ciontuþu, Din tãtã vãnuþã,

Din creerii capului, Din faþa obrazului,

Din vederea ochilor, Din auðul urechilor.

Cã de n'a eþi : Cu cuþitul ãnþunge-l'om,

Cu sãcurea ciopli-l'om, Mare boþ face-l'om

Și'n mare țipa-l'om*) Acolo sã piarã,

Acolo sã respiera Ca roua de sãre,

Ca scupitu sub picioãre.

(Se ðice ãn fã-care ði de 9-ori pãnã trece durerea)

Vasilin Dumitras, ãnvãþãtor.

MULTE ȘI DE TOATE.

Paradã de cãni.

În Zvirnik (Bosnia) a fost ðilele recute o mare paradã militarã de cãni.

Generalul Sommer a fãcut o re-

stã asupra cãnilor de rãboiu din pro-

vinciile ocupate. Cãni au avut de-a face

cu acest privilegiu un examen formal din

ceea ce au ãnvãþat. Ei avurã sã ducã și sã

ducã ãnsoãntãrile diferitelor trupe, ce erau

postate ãntre deluri la o depãrtare de 2

— 3 ðre. Cãni auvã atãrnãtã la gãt o struã

de piele. Cãnd cãnele pleacã sã ducã o ãn-

scriþturã sãu un raport, pe strãitã lui dela

ãt e pusã ãnscãriþtura germanã : „Abge-

ordnet“ (s'a espedit), ãr dupã ce cãnele și-a

ãprãvit afacerea și se ãntãrce ãndãrãt, 'i

pe pune pe strãitã ãnscãriþtura : „Abge-

regelt“ (s'a regulat.) E ãnteressant, cã aceþti

cãni cunosc atãt de bine rangul militar,

cãt cãnd sosesc la tãberã, ãn-tot-dãuna

duc la ofiþterul cel mai ãnalt ãn rang și

celuia îi predau posta. Dãcã cãni se pãr-

ãt rãu, sunt ðuþi la raport și se pedepesc

comai aþã, ca și cãtãnele de rãnd : cu ãn-

scriþturã, cu subtrãgerea mãncãrii etc. Cei

mai bunã cãni de rãboiu sunt cei de rãssa

cãnilor, cari pãzesc casele, numiþi comon-

tori. Menajul ãl capãtã, ca și ostaþii : cã-

nele se duc la bucãtãriã, acolo 'i-se dã

porþiunea sa de carne, dãr nu s'ar atinge

de ea pentru tãtã lumea, pãnã cãnd mai

marele sãu nu-i dã voia s'o mãnãnce.

La examenul de cãni din Zvirnik,

premiul cel dintãi l'a capãtat cãnele „Lord“

dela batalionul 3 al regimentului de ãnfã-

ntã 25, pe care generalul, ãn fiãntã de

ãpã a tuturor cãnilor și a ofiþterilor de

ãt major, l'a lãudat și ca rãsplãtã l'a dã-

mit cu 50 fl., destinaþi pentru ãmbunãtã-

rea costului lui. Mai marele și ãnstructo-

rul acestui cãne ãncã a primit un premiu

de 25 fl. Au mai fost premiaþi din partea

generalului cãni : „Black“ din regimentul

1 și „Hector“ din regimentul 2 de artilã-

rie. Dupã ãsprãvirea revistei, cãni au de-

lãt ãnaintea generalului.

* Cum postesc Muscalii ?

Rusia, țãra Muscalilor, e cunoscutã

ãntãrce cele mai religioase țãri, deãre-

de acolo atãt poporul de rãnd, cãt și tãte

persãnele de distincþiune țin cu sfinþenia

ã prescripþiile religiei lor. Acãsta se pãte

de și din modul, cum țin ei posturile.

La Petersburg ãn timpul postului se vinde

*) Țipã-arunca.

carnea cu preþuri de totului tot marã, dãr nicã aþã nu se prã pãte capãta, aþã cã vrãnd nevãrãnd trebuie sã postãscã chiar și aceia, a cãror consciinþã pãte cã i-ar ierta sã mãnãnce și de dulce. Timp de șese sãptãmãni, cãt ține postul, poporul nu mãnãncã, decãt pãne, ridichi, cãpã, varzã și teã. Din cãnd ãn cãnd mai ia și cãte pu- þin pesce. Militarii, pe lãngã tãtã slujba lor cea grea, ãncã sunt siliþi sã postãscã asemenea celorlãlþi. Modul acesta de viãtã pe mulþi îi slãbește tare, ãr bõlele de stomac se ãmulþesc peste mãsurã, mai ales fiind-cã clima cea rece a Rusiei pretinde o hranã bunã și nu e nicã decum potrivãtã cu postul.

E mare raritate, dãcã ãn Rusia nu ține cine-va posturile. Chiar și aþã numiþii „liberi cugetãtori“ țin, dãcã nu mai mult, dãr cel puþin prima și ultima sãptãmãnã a postului. Causa este și faptul, cã ãn Rusia puterea statului nu numai cã nu lucrãzã ãn contra religiozitãtii creþtinilor, cum se ãntãmplã la noi, dãr din contrã, ea ãnã-șã ãngrijesce de respectarea ei. Aþã, de esem- plu, ori-ce funcþionar de stat din Rusia, pentru-ca sã pãtã ãncãpã ãn slujbã, trebuie sã dovedãscã cu act oficios, cã cel puþin odatã ãn an s'a spovedit. Apoi ãn sãptã- mãnile de post nu este sã cãnte nicãiri musica, teatrele sunt ãnchise concertele sunt oprite.

E de prisos a mai spune, cã dupã un post atãt de strãjnic, pentru poporul Ru- siei Crãciunul și mai ales Pascile sunt sãr- bãtorite ãn mod mai festiv, ca la alte nã- murã. ãn Sãmbãta Pascilor pe la mieðul noþtii ãncepe o viãtã nouã. Multe case se ãluminãzã, pe strãdele oraþelor circulã mii și mii de ðmeni, ãr de pe coperiþele edi- ficiilor fãlcãcã stãguri ãn semn de bucuriã. Cãnd credincioþii, turtiþi de fõme, se reãn- torc dela biserie, ãþi gãlesc mesele ãncãr- cate ãn mod aþã de bogat, cum rar se mai ãntãmplã ãn decursul anului.

Un nou serviciu fãcut de cãni.

Cãnele, cel mai ãnteligent și mai sim- patic dintre animalele domestice, acel care se asociazã la bucuriile și ãntristãrile nã- tre, n'a voit sã rãmãnã mai pe jos ãn dome- niul sciinþific, și etã-l devenit electrician ! Se scie, cãt e de greu a face sã trã- cã cablurile prin tuburile subterane ãn ca- nãlisãri electrice. Compania Crompton ãn Anglia, posedã un cãne dresat pentru acã- tã lucrãre și care a devenit deja celebra prin priceperea, cu care o esecutã. Cãnele se numește „Strip“ și are specialitatea de a ãntroduce firul conductor ãn tuburi de o lungime de mai multe mile. Se lãgã firul de sgarda lui Strip, apoi 'i-se dã drumul ãn tub, Strip alãrgã pãnã la cealaltã estre- mitate, unde ãl aþteþtã un lucrãtor, care desprinde firul dela sgardã, ãr Strip se ãntãrce ãndãrãt cu alt fir, unde scie, cã ãl aþteþtã recompensa : un ciolan de ros.

Cãlendarul sãptãmãnei. APRIL are 30 ðile. PRIER.

Table with 3 columns: Dãile, Cãlend. Iul. v., Cãlend. Gregor. Rows include Dom, Lunã, Marþi, Mer, Joi, Vin, Sãm.

Cursul losurilor private din 1 Mai 1895.

Table with 3 columns: Location, comp., vãndã. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunãre, Insbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palfy, Crucea roþie austr., etc.

„ALBINA“ ãnstitut de credit și de economii Filiala Braþov.

Conspectul operaþiunilor de casã ãn luna Iulã Aprilie 1895.

Table with 2 columns: Intrãte, Eþite. Rows include Numãrar cu 1 Aprilie 1895, Depunerã spre fructificare, Cambii rãscumpãrate, etc.

Table with 2 columns: V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p., V. Uvegeþ m. p. Rows include V. Bologa m. p. dirigent, N. P. Petrescu m. p. adjunct, V. Uvegeþ m. p. comptabil.

Bursa de Bucureþi din 1 Mai n. 1895.

Table with 4 columns: Valori, Do. bãnãtã, Scãd. cup., Cu banã gata. Rows include Rentã romãnã perpetuã 1875, Rentã amortisabilã, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, etc.

S C O M P T U R I :

Table with 3 columns: Banca naþ. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depunerã, Londra, Viena. Rows include Banca naþ. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depunerã, Londra, Viena.

Tãrgulã de rimãtori din Steinbruch. La 30 Aprilie n. 1895

Stãrea rimãtorilorã a fost de 156.859 capete. la 1 Mai au ãntrãtã 5583 capete și au eþit 2091 rãmãnãndã la 2 Mai un numãr de 160.351 capete.

Se notãzã marfã : unãurãscã veche grea dela 44.— or. pãnã la 45.— or marfã unãurãscã tãnerã grea dela 46.— or. pãnã la 47.— or., de mijloc dela 45.— or. pãnã la 46.— or. uþorã dela 46.— or. pãnã la 47.— or.

Marfã țãrãnescã grea dela 44.— pãnã la 44.1/2 or. de mijloc dela 44.— or. pãnã la 45.— or. uþorã dela 45.— or. pãnã la 45.1/2 or.

Marfã sãrbãescã, grea dela 45.— or. pãnã la 46.— or. Transito, mijlociã grea dela 45.— or. pãnã la 46.— or. transito uþorã dela 44.— or. pãnã la 45.— or.

Porcii ãngrãþãti de unã anã dela — or. pãnã la — or., ãngrãþãti cu cucuruz dela — or. pãnã la — or. Cãntãriþã la garã cu — or. la pãnã — or.

Preþurile cerealelor din piaþã Braþov.

Din 3 Mai st. n. 1895

Table with 3 columns: Mãsurã sãu greutateã, Calitatea, Valutãã triãoã. Rows include 1 H. L., Grãu, Sãcarã, Orz, Ovãs, Cucuruz, Mãlaiu, Mãzãre, Linte, Fasole, Sãmãnãã de ãn, Sãmãnãã de cãnepã, Cartofi, Mãzãrieche, 1 kilã, Carneã de vitã, Carneã de porc, 100 kil., Sãu de vitã prospãt, Sãu de vitã topit.

Bursa de mãrfuri din Budapesta. din 1 Mai n. 1895.

Table with 4 columns: Sãmãnãã, Calitatea per Hect., Preþul per 100 chilgr., dela, pãnã. Rows include Grãu Bãnãțenesc, Grãu dela Tisa, Grãu de Pesta, Grãu de Alba-regala, Grãu de Bãcska, Grãu ung. de nord.

Table with 4 columns: Sãmãnãã vechi ori nouã, soiul, Calitatea per Hect., Preþul per 100 chilgr., dela, pãnã. Rows include Sãcarã, Orz, Orz, Ovãs, Cucuruz, Cucuruz, Cucuruz, Hãriþcã.

Table with 3 columns: Productediv., Soiul, Cursul dela, pãnã. Rows include Sem. de trif., Oule de rap., Uns. de porc, Slãninã, Sãu, Prune, Licþar, Nucã, Gogoþi, Miere, Cearã, Spirt.

Cursul la bursa din Viena. Din 3 Mai 1895.

Table with 2 columns: Losuri, Valori. Rows include Losuri din 1860, Acþii de ale Bãncei austro-ungãrã, Acþii de ale Bãncei ung. de credit, Acþii de ale Bãncei austr. de credit, Napoleondori, Mãrcã imperialã germanã, London vista, Paris vista, Rente de corõne austr. 4%, Note italiene.

Cursul pieþei Braþov. Din 4 Mai 1895.

Table with 3 columns: Banca, Valori. Rows include Banenote rom. Cump., Argint romãn. Cump., Napoleon-d'ori Cump., Galbenã Cump., Ruble rusesoi Cump., Mãrcã germanã Cump., Lire turcesoi Cump., Seris. fonc. Albina 5%.

Proprietãr : Dr. Aurel Mureþianu.

Redactor responsabil : Gregoriu Maior.

Deschiderea grădinei la „RATA” (Scheiū.)

Am onorea a aduce la cunoștința On. publ., că **Duminea în 5 Maiū**, fiind timp favorabil, **se va deschide grădina** din restaurația cea veche și recunoscută de forțe bună,

„La Rață”
în Brașov, Strada Catarinei (Scheiū).

Pentru mâncări bune și gustose este foarte bine îngrijit, asemenea se vînd vinuri escelente și curate, precum și renumita

Bere de Habermann, așa numită KRONEN.

Salonul stă la dispoziție, pentru întruniri și petreceri, precum și **popicele**, pentru societăți restrinse.

Rugându-mă pentru vizitare cât mai numărōsă, sunt cu toată stima gata spre serviciu:

George Lurtz,
restaurateur.

693,3—3

„Incuragiați pe adevărați industriași!”

ANUNȚI

Am onore a aduce la cunoștința on. public, că
mi'am deschis

o croitorie bărbătească,
în Brașov, Strada Porți Nr. 6, etagiul I.

unde se confecționează ori-ce fel de haine bărbătești, după sistemurile cele mai noue.

După o praxă mai îndelungată în străinătate și în școlă de croială din Budapesta, mă pun în poziție a corespunde cerințelor On. Public, atât prin croitul meu după moda cea mai nouă, cât și printr'o lucrare conștientōsă, fină și promptă, pe lângă prețuri moderate.

Rog pe On. Publ. a mă încuragia cu cercetare cât mai numărōse, asigurându-l că îl voi mulțumi în toată privința.

Cu toată stima:

GEORGE BUCĂ,

croitor bărbătesc,

în Brașov, Strada Porți Nr. 6. etagiul I.

2—3

Prețuri moderate.

A V I S U !

Prenumerățiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Moră de vîndare.

Mora de pe Tocile Nr. 1
Suburbii Schei Brașov.

Fosta proprietate a Juliane Abri,
împreună cu toate localitățile
de locuință

este de vîndare.

Condițiile se pot vedea la Domnul
Carol Paul curatoru societăți de
înmormîntare din Brașov, Strada
Castelului Nr. 50.

692,2—3

Numere singuratice
din „Gazeta Transilvaniei”
5 cr. se pot cumpăra în
biblioteca Nicolae Ciurecu.

Cel mai gustos, unicul sănătos și totodată Unicul sănătos surrogat pentru boabe de cafe, rețetă
cel mai iafin adese la boabe de cafe este: mandat de medici pentru fame, copii și bolnavi este:

KATHREINER

DIPLOM DE ONOARE
1891-1894
8 MEDAILE DE AUR

Dare de seamă! Sunt de cerut și
de primit numai pachete originale
cu numele
„Kathreinere”

KATHREINER

CAFE DE ORZ KNEIPP.

Cel mai curat produs natural
in grăunți întregi.
Falsificarea prin amestecături
decîi dară imposibilă.

In fiecare loc de căpătăt: 1/2 Kilo cu 25 cr.

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

„ALBINA”

INSTITUTŪ DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
FILIALA BRAȘOVŪ

Cec-Conto
la postă
Nr. 505.

primesce depunerī spre fructificare pe lângă 4 1/2 %
netto, solvindū inșai darea de interese;

sconteză polițe comerciale cu 5 1/2 %;

accordă împrumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6 %;

deschide credite în cont corrent sub cele mai avantajoșe condițiuni;

accordă împrumuturi pe hârtii de valōre, monede,
giuvaere și mărfuri cu 6 %;

cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hârtii de valōre
indigene și străine, în specialū de cele romănesci;

rēscumpără fără nici o detragere cupōne, escompteză cupōne înainte de
scadență, și

cumpără cu celū mai urcatū prețū cupōne dela efecte romăne;

efectuează în modul celū mai culantū încasări și plăți pe piețele din țeră și
străinătate;

esecută în comisiune ori-ce însarcinări de bancă sub cele mai ief-
tine condițiuni;

îmchiriează magazine și locuri libere de depou, pe teri-
torulū sēu strada Gării Nr. 45, care, situatū nemijlocitū lângă
gara drumului de fierū de statū, e legatū prin șine proprii cu
acesta și investitū cu dreptulū de vămuire și cântărire oficiōsă
prin organele drumului de fierū de statū;

primesce în calitatea sa ca reprezentantă principală a so-
cietății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte
pentru asigurări pe viōtă sub condițiunile favorabile, parti-
culare a acestei societăți.

Onorabilelorū administrațiunii de fonduri și p. t. D-lorū
capitaliști le recomandă pentru plasarea de capitale
Scrisurile fonciare de 5 % ale „Albinei”
ale cărorū cupōne se rēscumpără semestrulū fără nici o
detragere, și carī se află de vîndare în cursul zilei a bursel
din Budapesta, în plese de 500, 1000 și 2000 de corōne.
Comparendū cursurile și produsulū celorlalte efecte indig-
ene, se pōte sustinea cu totū dreptulū, că

Scrisurile fonciare „Albina” de 5 %

suntū ađi relativū cele mai iefține și totodată mai
productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelorū „Albina” e garantată
prin valōrea celū puținū întreită a ipotecelorū pe baza căroră
se esmitū, prin fondulū specialū de asigurare a scrisurilorū
fonciare care e de fl. 200.000 și în fine prin totalitatea orī
și cărei alte averi a institutului.

27. *

Orele de cassă dela 8—1.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntū a se adresa subscrise,
administrațiunii. In casulū pu-
blicării unui anunciu mai mult

de odată se face scădemētū,
care cresce cu câtū publicarea
se face mai de multe-orī.

Administrațiunea
„Gazeta Transilvaniei.”